

PREVEO BRUNO KORDIĆ

JOHN PATRICK SHANLEY
SUMNJA

PULITZEROM NAGRAĐEN KAZALIŠNI KOMAD
PREMA KOJEM JE SNIMLJEN FILM NOMINIRAN ZA OSCARA

JOHN PATRICK SHANLEY

SUMNJA: PARABOLA

Nezavisni izdavač

Naslov izvornika

Doubt: A Parable

Dizajn korica

Bruno Kordić

“Sumnja: Parabola” originalno je djelo Johna Patricka Shanleya. Prijevod nije povezan s izvornim vlasnikom autorskih prava ili bilo kojim drugim subjektom, niti ga je autorizirao, sponzorirao ili na drugi način odobrio. Ovaj prijevod služi samo u obrazovne i nekomercijalne svrhe. Izvornik je javno dostupan i distribucijom ovog prijevoda ne zarađuje se novac. Autorsko pravo na izvorno djelo ostaje izvornom vlasniku autorskog prava. Nijedan dio ovog prijevoda ne smije se koristiti u komercijalne svrhe bez izričitog pismenog dopuštenja izvornog vlasnika autorskih prava. U mjeri u kojoj se može činiti da je materijal prekršen, tvrdim da je takvo navodno kršenje dopušteno prema načelima poštene upotrebe u zakonima o autorskim pravima.

“Doubt: A Parable” is an original work created by John Patrick Shanley. The translation is not affiliated with, nor has it been authorized, sponsored, or otherwise approved by the original copyright owner or any other entity. This translation is provided for educational and non-commercial purposes only. The original is publicly available and no money is being made from the distribution of this translation. The copyright of the original remains with the original copyright owner. No part of this translation may be used for commercial purposes without the express written permission of the original copyright owner. To the extent that material may appear to be infringed, I assert that such alleged infringement is permissible under fair use principles in copyright laws.

Mostar – Banja Luka, 2023.

Djelo prevedeno na hrvatski jezik

Kontakt informacije: brunokordic12@gmail.com

JOHN PATRICK SHANLEY

SUMNJA: PARABOLA

S engleskoga preveo

Bruno Kordić

Predgovor Johna Patricka Shanleyja

s engleskoga preveo

Bruno Kordić

Mostar – Banja Luka, 2023.

PREDGOVOR

Što stoji ispod predstave? Što ju drži? Možete isto tako pitati što je ispod mene? Na čemu sam građen? Postoji nešto tiho ispod svake osobe i ispod svake predstave. Također postoji nešto neizrečeno ispod svakog društva.

Trenutno postoji jedan očigledan simptom u Americi. Očigledan je u političkim emisijama, u zabavnim reportažama, u umjetničkim kritikama svih vrsta, u religijskim raspravama. Živimo u kulturi sudnice. *Živjeli* smo u kulturi poznatih, ali to je mrtvo. Sad nas samo zanimaju poznati ako su na sudu. Živimo u kulturi ekstremnog zagovaranja, suočavanja, osude, i presude. Rasprava je napravila put debati. Komunikacija je postala nadmetanje volja. Govorenje u javnosti je postalo iritantno i neiskreno. Zašto? Možda zato što smo duboko ispod brbljanja došli do mjesta na kojem znamo da ne znamo... ništa. Ali nitko nije voljan to reći.

Dopustite da vas pitam. Jeste li se ikad držali svog stajališta u argumentu čak i kad bi ono prešlo granice komfora? Jeste li ikad branili način života da ste bili na rubu iznemoglosti? Jeste li ikad služili u vjeri u koju niste više posve vjerovali? Jeste li ikada rekli djevojci da ju volite i osjetili blagu mučninu nagrizaćuće osude? Ja jesam. To je zanimljiv trenutak. Za tekstopisca, to je početak ideje. Vidio sam nekretninu na kojoj bih možda sagradio predstavu, predstavu koja bi sjedila na nečemu tihomu u mome životu i u mojem vremenu. Počeo sam sa naslovom: *Sumnja*.

Što je Sumnja? Svatko od nas je kao planet. Tu je kora, koja se čini vječnom. Samouvjereni smo onakvima kakvim jesmo. Ako pitate, možemo spremno opisati naša trenutna stanja. Znam svoje odgovore na toliko puno pitanja, kao i vi. Kakav je bio vaš otac? Vjerujete li u Boga? Tko vam je najbolji prijatelj? Što želite? Vaši su odgovori vaša trenutna topografija, naizgled trajna, ali time varljiva. Jer je ispod lica lakog odgovora, još jedan Ti. I ovo bezrječno Biće miče se kako i trenutak; nateže se naviše bez objašnjenja, tečno i bez riječi, dok opiruća svijest ne izgubi izbora da mu da put.

Sumnja je ta (često prvotno iskušena kao slabost) koja mijenja stvari. Kada se čovjek osjeća nestabilno, kada posustaje, kada mu teško osvojeno znanje isparava pred vjeđama, na rubu je rasta. Suptilno ili nasilno pomirenje vanjske osobe i unutarnje kore često se prvo čini kao greška, kao da ste krenuli pogrešnim putem i da ste izgubljeni. Ali to su samo emocije koje čeznu za nečim poznatim. Život se događa kada se tektonska moć vaše nijeme duše probije kroz mrtve navike uma. Sumnja nije ništa više doli prilike da se vratite u Sadašnjost.

Predstava. Svoju sam priču postavio u 1964., kada se, ne samo ja, već cijeli svijet činio kao da prolazi kroz neku vrstu ogromnog puberteta. Stari su načini još uvijek bili dominantni u ponašanju, oblačenju, moralu, svjetonazoru, a ono što je bio prirodni izraz postala je mrtva maska. Bio sam u katoličkoj crkvenoj školi u Bronxu, koju su držale Sestre milosrdnice. Ove žene odjevene u crno, vjerovale su u Pakao, bile poslušne svojim muškim pandanima, i obrazovale nas. Vjera, koja nas je držala zajedno, nadvladala je oblasti religije. Nismo to znali, ali imali smo pogodbu, društveni ugovor. Da ćemo svi vjerovati u istu stvar. Da ćemo svi vjerovati.

Gledajući nazad, čini mi se da, u tim školama u to vrijeme, bili smo bezdobno jedinstvo. Svi smo bili odrasle osobe, i svi smo bili djeca. Sjatili smo se kao životinje zarad topline i sigurnosti. Kao rezultat toga, bili smo užasno ranjivi svakome tko bi se odlučio loviti nas. Kada je povjerenje dnevni red, predatori mogu plijeniti. A plijenili su. Kako pokazuju šireći crkveni skandali, lovci su imali piknik. A pastiri, toliko fascinirani površinom, žrtvovali su stvarno dobro za prividne vrline.

Nikada nisam zaboravio lekcije tog vremena, niti sam ih dovoljno naučio. Još uvijek čeznem za dijeljenim uvjerenjem, za pretpostavkom sigurnosti, za uvjerenošću vjerovanjem da drugi bolje od mene znaju što je najbolje. Ali sam bio vođen gorkim potrebama za zanimljivim životom, tako sam vrjednovao tu drevnu vještinu mudrih: Sumnju.

Postoji jedno nelagodno vrijeme kada vjera počinje kliziti, a licemjerje čeka svoj hvat, kada je svijest uznemirena, ali još uvijek nije izmijenjena. Početak promjene je trenutak Sumnje. Ona je taj ključni trenutak kada obnovim svoju čovječnost ili postanem laž.

Sumnja potrebuje više hrabrosti nego osuda, i više energije; jer je osuda mjesto počivanja, a sumnja beskonačna – ona je strastvena vježba. Možda izadete s moje predstave nesigurni. Možda ćete htjeti biti uvjereni. Gledajte s visoka na taj osjećaj. Moramo se naučiti živjeti s punom dozom nesigurnosti. Ne postoji zadnja riječ. To je tišina ispod brbljaja našeg vremena.

John Patrick Shanley

Brooklyn, New York

Ožujak, 2005.

SUMNJA, PARABOLA doživjela je svoju premijeru u Manhattan Theatre Club-u (Lynne Meadow, umjetnički režiser; Barry Grove, izvršni producent) 23. studenog 2004. MTC produkcija naknadno je premještena na Broadwayjev Teatar Walter Kerr. Producirala ju je Carole Shorenstein Hays, MTC Productions, Roger Berlind i Scott Rudin, premijerno 31. ožujka 2005. Režirao ju je Doug Hughes; set dizajn uradio je John Lee Beatty; kostimografiju je dizajnirala Catherine Zuber; dizajn osvjetljenja dizajnirala je Pat Collins, originalnu glazbu i dizajn zvuka napravio je David Van Tieghem; voditelj scenske produkcije bio je Charles Means; i scenska voditeljica bila je Elizabeth Moloney. Glumačka postava bila je ova:

OTAC BRENDAN FLYNN ..... Brian F. O'Byrne

SESTRA ALOJZIJA BEAUVIER ..... Cherry Jones

SESTRA JAMES ..... Heather Goldenhersh

GĐA. MULLER ..... Adriane Lenox

LIKОВИ

OTAC BRENDAN FLYNN, kasne tridesete

SESTRA ALOJZIJA BEAUVIER, pedesete/šezdesete

SESTRA JAMES, dvadesete

GĐA. MULLER, oko trideset i osam godina

MJESTO

Katolička crkva i škola

Sv. Nikole u Bronxu, New York.

VRIJEME

1964.

„Loši dobro spavaju.“

- Naziv filma Akire Kurosawe

*„U mnogoj mudrosti je mnogo žalosti: i onaj koji
poveća mudrost, povećava patnju.“*

- Propovjednik

„Sve što je teško postići će lako napasti.“

- Ptolomej

*Ovaj je komad posvećen brojnim redovima
časnih sestara koje su posvetile svoje živote
služeći druge u bolnicama, školama i
staračkim domovima.*

*Iako su puno puta bile oštećene i ismijavane,
tko je među nama bio toliko velikodušan?*

SUMNJA

PARABOLA

JEDAN

Svećenik, Otac Flynn, u kasnim tridesetima, u zelenoj i zlatnoj sutani, daje propovijed. Iz radničke je klase, sa sjeveroistoka.

FLYNN. Što činiti kada nismo sigurni? To je tema moje današnje propovijedi. Tražite Božji put i ne možete ga pronaći. Prošle godine kada je predsjednik Kennedy ubijen, tko od nas nije iskustio duboku dezorijentaciju. Očaj. „Što sad? Kojim putem? Što da kažem svojoj djeci? Što da kažem sebi?“ Bilo je to vrijeme kad smo zajedno sjedili, vezani zajedničkim osjećajem beznađa. Ali razmislite o tome! Veza s vašim kolegama bila je očaj. To je bilo javno iskustvo koje su dijelili svi u našem društvu. Bilo je užasno, ali smo kroz to prošli zajedno! Koliko je onda gore osamljenom čovjeku, osamljenoj ženi, koje su pogodile privatne nesreće? „Nitko ne zna da sam bolestan. Nitko ne zna da sam izgubio svog posljednjeg pravog prijatelja. Nitko ne zna da sam učinio nešto pogrešno.“ Zamislite tu izoliranost. Gledate na svijet kao kroz prozor. Na jednoj strani stakla: sretni, bezbrižni ljudi. Na drugoj strani: vi. Nešto se dogodilo, morate se s time nositi, a nepriopćivo je. Za one koje su tako pogođeni, samo Bog im zna patnje. Njihovu tajnu.

Tajnu njihove otuđujuće žalosti. I kada takva osoba, kako i mora, zavije nebu, Bogu: „Pomozi mi!“ Što ako ne dođe nikakav odgovor? Tišina. Želim vam ispričati priču. Teretni brod je potonuo i sva njegova posada se utopila. Samo je jedan mornar preživio. Napravio je splav od nekih špaga i, kako je bio pomorski obrazovan, okrenuo je oči prema Nebesima i čitao je zvijezde. Usmjério se prema svome domu i, iscrpljen, zaspao. Oblaci su došli i prekrili nebo. Idućih dvadeset noći, dok je plutao po prostranom oceanu, nije više mogao vidjeti zvijezde. Mislio je da je na pravome putu, ali nije mogao biti siguran. Kako su se dani odmicali, a on se trošio groznicama, žeđu i gladovanjem, počeo je sumnjati. Je li se usmjerio na pravi put? Je li još uvijek putuje prema svom domu? Ili je bio grozno izgubljen i osuđen na užasnu smrt? Nije bilo načina kako bi se doznalo. Poruke sazviježđa – je li ih umislio zbog svojih očajnih okolnosti? Ili je vidio Istinu jednom i sada je se trebao držati za nju bez razuvjerenja? To je bila njegova dilema na putovanju bez prividnog kraja. Ima vas danas u crkvi koji znate točno kakvu krizu vjere opisujem. Želim vam reći. Sumnja može biti veza moćna i održiva koliko i sigurnost. Kada ste izgubljeni, niste sami. U ime Oca, Sina i Duha Svetoga. Amen. (*Izađe.*)

DVA

Svjetla se upale u uredu Katoličke škole u Bronxu. Ravnateljica, Sestra Alojzija Beauvier, sjedi za svojim stolom, piše u bilježnicu naličperom. U svojim je pedesetima ili šezdesetima. Pozorna je, zatvorena i nije sentimentalna. U redu je Sestara milosrdnica. Nosi crni „šešir“ i crnu halju do poda, naočale bez okvira. Kucanje na vratima.

SESTRA ALOJZIJA. Naprijed. (*Sestra James, također Sestra milosrdnica, gurne glavu prema unutra. U dvadesetima je. Ima nekog sjaja sunca u njenom srcu, iako je i ona zatvorena.*)

SESTRA JAMES. Imate li trenutak, Sestro Alojzijo?

SESTRA ALOJZIJA. Uđite, Sestro James. (*Uđe.*) Tko vam nadgleda odjel?

SESTRA JAMES. Trenutno im je likovna umjetnost.

SESTRA ALOJZIJA. Umjetnost. Gubljenje vremena.

SESTRA JAMES. Samo je jednom tjedno.

SESTRA ALOJZIJA. Puno se toga može postići za šezdeset minuta.

SESTRA JAMES. Da, Sestro Alojzijo. Pitala sam se smijem li znati što ste napravili s Williamom Londonom?

SESTRA ALOJZIJA. Poslala ga kući.

SESTRA JAMES. O, joj. Još uvijek krvari?

SESTRA ALOJZIJA. O, da.

SESTRA JAMES. Nos mu je samo počeo prštati tijekom zakletve.

SESTRA ALOJZIJA. Je li bilo spontano?

SESTRA JAMES. Kako bi drugačije i bilo?

SESTRA ALOJZIJA. Samoizazvano.

SESTRA JAMES. Hoćete reći, mislite da si je namjerno raskrvario nos?

SESTRA ALOJZIJA. Upravo tako.

SESTRA JAMES. Ne!

SESTRA ALOJZIJA. Jako ste nevinna osoba, Sestro James. William London je nemiran dječak i ako ga ne držite na oku, uradit će bilo što da pobjegne iz klupe. Zapalio bi si stopalo za pola dana van škole.

SESTRA JAMES. Ali zašto?

SESTRA ALOJZIJA. Ima nemiran um.

SESTRA JAMES. Ali to nije dobro.

SESTRA ALOJZIJA. Ne, nije dobro. Otac mu je policajac, zadnja stvar koju želi je nestašnog dječaka. William London je upućen prema nevolji. Pubertet ga je uhvatio. Zamišljat će sve pogrešne stvari, I čvrsto sumnjam da će završiti srednju školu. Ali to je van naše nadležnosti. Samo ga trebamo provesti kroz ovo, do vrata, a onda će biti nečiji drugi projekt. Obično pripisujem najiskusnije sestre osmom razredu, ali trenutno radim uz ograničenja. Kontrolirate li svoj odjel?

SESTRA JAMES. Mislim da da.

SESTRA ALOJZIJA. Obično mi šalju više djece.

SESTRA JAMES. Ja pokušavam sama riješiti neke stvari.

SESTRA ALOJZIJA. To može biti greška. Vi odgovarate meni, ja monsinjoru, on biskupu, i tako sve do Svetog Oca. Postoji lanac discipline. Iskoristite ga.

SESTRA JAMES. Da, Sestro.

SESTRA ALOJZIJA. Kako ide Donaldu Mulleru?

SESTRA JAMES. U redu.

SESTRA ALOJZIJA. Dobro. Je li ga itko udario?

SESTRA JAMES. Nije.

SESTRA ALOJZIJA. Dobro. Ona cura, Linda Conte, jeste li je premjestili od dječaka?

SESTRA JAMES. Koliko god mi prostor dopušta. Premda nije od koristi.

SESTRA ALOJZIJA. Samo se pobrinite da završi. Čitava. *(Pauza. Sestra Alojzija odsutno zuri u Sestru James. Tišina pala.)*

SESTRA JAMES. Onda, hoću li ići? *(Bez odgovora.)* Je li sve u redu?

SESTRA ALOJZIJA. Jeste. Zašto? *Je li sve u redu?*

SESTRA JAMES. Mislim da jeste.

SESTRA ALOJZIJA. Onda je sve u redu.

SESTRA JAMES. Pa hvala vam, Sestro. Samo sam htjela provjeriti Williamov nos. *(Pođe van.)*

SESTRA ALOJZIJA. Imao je kemijsku olovku.

SESTRA JAMES. Oprostite, Sestro?

SESTRA ALOJZIJA. William London je imao kemijsku. Igrao se njome dok je čekao svoju majku. Ne koristi je za zadaću, nadam se.

SESTRA JAMES. Ne, naravno da ne.

SESTRA ALOJZIJA. Žao mi je što sam uopće dopustila i one gel olovke u školi. Učenike bi se, realno, samo trebalo učiti pisati s pravim nalivperima. Ovih dana sve samo niz vodu. Čemu nas to uči? Svaka lagana odluka danas će imati svoje posljedice sutra. Pazite što kažem.

SESTRA JAMES. Da, Sestro.

SESTRA ALOJZIJA. Kad pišu kemijskom, pritišću, a kad pritišću pišu k'o majmuni.

SESTRA JAMES. Ne dopuštam im kemijske olovke.

SESTRA ALOJZIJA. Dobro. Krasopis umire u ovoj državi. Imate još vremena. Sjedite. (*Sestra James oklijeva i sjedne.*) Mogle smo i popričati. Htjela sam razgovarati s vama. Nadgledala sam vaše predavanje o New Dealu na početku polugodišta. Nije loše. Ali vas upozoravam. Ne idealizirajte Franklina Delanoa Roosevelta. Bio je dobar predsjednik, ali je isto tako i pokušao ukinuti Vrhovni sud. Ne podržavam pravljenje heroja od laičkih povijesnih ličnosti. Ako hoćete pričati o svecima, to radite na vjeronauku.

SESTRA JAMES. Da, Sestro.

SESTRA ALOJZIJA. Također mi nije jasan vaš entuzijazam na povijesti.

SESTRA JAMES. Ali ja obožavam povijest!

SESTRA ALOJZIJA. Točno na to i mislim. Vi preferirate povijest i time riskirate da ju djeca vrjednuju više od drugih predmeta. Smatram to greškom.

SESTRA JAMES. Nisam na to pomislila. Pokušat ću i ostale predmete predavati s više entuzijazma.

SESTRA ALOJZIJA. Ne. Dajte im povijest, samo ne ušecerenu. To je poanta. Sada. Pričajte mi o svojem odjelu. Kako bi opisali stanje 8. b?

SESTRA JAMES. Ne znam gdje bih počela. Što želite znati?

SESTRA ALOJZIJA. Počnimo sa Stephenom Inziom.

SESTRA JAMES. Stephen Inzio ima najbolje ocjene u odjelu.

SESTRA ALOZIJA. Noreen Horan?

SESTRA JAMES. Druga po najboljim ocjenama.

SESTRA ALOJZIJA. Brenda McNulty?

SESTRA JAMES. Treća.

SESTRA ALOJZIJA. Primjećujete da ukazujem poantu, Sestro James. Znam da su Stephen Inzio, Noreen Horan i Brenda McNulty prvi, drugi i treći u vašem odjelu. U cijeloj školi ima četrdeset i osam takvih učenika po svakom razredu. Moj je posao da znam imena svih njih četrdeset i osam. Ne govorim ovo kako bih sebe uveličala, već kako bih vam pokazala važnost obraćanja pažnje. Vi također morate obraćati pažnju.

SESTRA JAMES. Da, Sestro Alojzijo.

SESTRA ALOJZIJA. Ne mogu biti svugdje.

SESTRA JAMES. Zaostajem li ja, Sestro?

SESTRA ALOJZIJA. Ova tri učenika s najboljim ocjenama. Jesu li najinteligentnija djeca u vašem odjelu?

SESTRA JAMES. Ne, ne bih rekla da jesu. Ali se zato najviše trude.

SESTRA ALOJZIJA. Odlično! Tako je! To je etika. Kakve koristi od poklona ako ga ostavite u kutiji? Kakve koristi od visokog kvocijenta inteligencije ako piljite kroz prozor otvorenih usta? Budite stroži prema bistrima, Sestro James. Nemojte da vas zavede pamet. Ni njihova, a ni vaša. Smatram vas sposobnim učiteljem, Sestro James, ali ne i najboljim. Najbolji učitelji ne izvode, već potaknu učenike da izvode.

SESTRA JAMES. Je li ja izvodim?

SESTRA ALOJZIJA. Kao da ste na Broadwayskoj pozornici.

SESTRA JAMES. O, joj. Nisam imala pojma!

SESTRA ALOJZIJA. Pravite se važni. Volite da vas oni gledaju. Još mi nešto pada na pamet. Gdje ste bili prije?

SESTRA JAMES. Sveta Margareta.

SESTRA ALOJZIJA. Samo djevojčice.

SESTRA JAMES. Da.

SESTRA ALOJZIJA. Mislim da vas moram podsjetiti. Dječaci su sačinjeni od šljunka, čađe i katrana. Dječaci su druga vrsta.

SESTRA JAMES. Mislim da znam kako se nositi s njima.

SESTRA ALOJZIJA. Možda se varate. I možda ne radite dovoljno.

SESTRA JAMES. Oh. (*Sestra James malo zaplače.*)

SESTRA ALOJZIJA. Bez suza.

SESTRA JAMES. Mislila sam da ste zadovoljni sa mnom.

SESTRA ALOJZIJA. Zadovoljstvo je porok. Imate li maramicu?

SESTRA JAMES. Da.

SESTRA ALOJZIJA. Uzmite ju. Mislite li da je Sokrat bio zadovoljan? Dobri učitelji nikad nisu zadovoljni. Imamo oko tristo sedamdeset i dva učenika u ovoj školi. To je zajednica koja potrebuje stalni obrazovni, duhovni i ljudski oprez. Ne mogu si priuštiti suviše nevinog predavača u svom osmom razredu. To bi bilo samozadovoljavajuće. Nevinost je oblik lijenosti. Nevine se učitelje lako nasamari. Morate biti lukavi, Sestro James.

SESTRA JAMES. Da, Sestro.

SESTRA ALOJZIJA. Kada Williamu Londonu prokrvari nos, budite skeptični. Nemojte dopustiti da vam malo krvi pomuti rasuđivanje. Bog vam je dao mozak i srce. Srce je toplo, ali vam pamet mora biti hladna. Lašce treba biti strah da vas lažu. Treba im biti neugodno u vašoj prisutnosti. A sumnjam da jeste.

SESTRA JAMES. Ne znam. Nisam nikad razmišljala o tome.

SESTRA ALOJZIJA. Djeca trebaju misliti da vidite ravno kroz njih.

SESTRA JAMES. Zar nije to malo zastrašujuće?

SESTRA ALOJZIJA. Samo onima koji ne smjeraju ništa dobro.

SESTRA JAMES. Ali želim da moji učenici znaju da mogu razgovarati sa mnom.

SESTRA ALOJZIJA. Djeca su. Neka pričaju jedni s drugima. Važnije je da imaju oštrog moralnog čuvara. Vi stojite na vratima, Sestro. Vi ste čuvar dveri. Ako ste oprezni, oni neće morati biti.

SESTRA JAMES. Nisam sigurna što hoćete od mene.

SESTRA ALOJZIJA. Ako se stvari za koje osjetite da trebaju razumijevanja dogode u vašoj učionici, a ne razumijete ih, dođite k meni.

SESTRA JAMES. Da, Sestro.

SESTRA ALOJZIJA. Zato sam ovdje. Zato sam ravnateljica ove škole. Ostanete li kada predmetni nastavnici dođu?

SESTRA JAMES. Da.

SESTRA ALOJZIJA. Pa sada ste ovdje dok im je likovno.

SESTRA JAMES. Bila sam samo malo zabrinuta oko Williamovog nosa.

SESTRA ALOJZIJA. Da. Znači imate likovno.

SESTRA JAMES. Dođe im Gđa. Bell. Da.

SESTRA ALOJZIJA. I odvedete ih u podrum na ples kod Gđe. Shields.

SESTRA JAMES. Četvrtkom.

SESTRA ALOJZIJA. Još jedno gubljenje vremena.

SESTRA JAMES. O, ali svi vole božićnu priredbu.

SESTRA ALOJZIJA. Ja ju ne volim. Iskreno me i vrijeđa. Prošle godine je djevojka koja je glumila Našu Gospu nosila ruž. Čekala sam iza zastora tu malu ženskicu.

SESTRA JAMES. Onda imamo i glazbeno.

SESTRA ALOJZIJA. Ona čudna žena s prijenosnim klavirom. Što joj nije u redu s vratom?

SESTRA JAMES. Neka vrsta gušavosti. Jadna žena.

SESTRA ALOJZIJA. Da. Gđa. Carolyn.

SESTRA JAMES. Tako je.

SESTRA ALOJZIJA. Prije je Sestra to predavala. Nema dovoljno Sestara. Što još?

SESTRA JAMES. Tjelesna kultura i vjeronauk.

SESTRA ALOJZIJA. I za to imamo Oca Flynnna. Dvaput tjedno. I budete tu?

SESTRA JAMES. Većinom. Ako nemam izvještaja za ispunjavati ili ...

SESTRA ALOJZIJA. Što mislite o Ocu Flynnnu?

SESTRA JAMES. O, on je sjajan čovjek. Kakav govornik!

SESTRA ALOJZIJA. Da. Propovijed prošle nedjelje mu je bila poetična.

SESTRA JAMES. Čak je i vrlo dobar u košarci. Bila sam iznenađena. Ne bih pomislila da je zaređen čovjek tip za košarke, ali ima svoj način, jako mu dobro ide driblanje i bacanje.

SESTRA ALOJZIJA. Što mislite, o čemu je bila ona propovijed?

SESTRA JAMES. Molim?

SESTRA ALOJZIJA. Prošle nedjelje. O čemu je pričao?

SESTRA JAMES. Pa, o Sumnji. Pričao je o Sumnji.

SESTRA ALOJZIJA. Zašto?

SESTRA JAMES. Kako, molim, Sestro?

SESTRA ALOJZIJA. Pa propovijedi dolaze od nekud, nisu li? Je li Otac Flynn u Sumnjama, je li zabrinut da je netko drugi u Sumnjama?

SESTRA JAMES. Pretpostavljam da to trebate pitati njega.

SESTRA ALOJZIJA. Ne. To ne bi bilo primjereno. On je moj nadređeni. Ako ga nešto muči, to treba priznati drugom svećeniku, ili monsinjoru. Mi ne dijelimo intimne informacije sa svećenicima.
(Pauza.)

SESTRA JAMES. Malo sam zabrinuta. *(Sestra Alojzija se nagne.)*

SESTRA ALOJZIJA. Oko čega?

SESTRA JAMES. Vremena. Likovno završava za par minuta. Trebala bih ići gore.

SESTRA ALOJZIJA. Jeste li primijetili išta, Sestro James?

SESTRA JAMES. U vezi čega?

SESTRA ALOJZIJA. Hoću da budete oprezni.

SESTRA JAMES. Nisam vas upratila, Sestro.

SESTRA ALOJZIJA. Oprostite što nisam izravnija, ali moram biti oprezna da ne stvorim nešto kad to kažem. Mogu samo reći da sam zabrinuta, možda bespotrebno, o školi Sv. Nikole.

SESTRA JAMES. Akademski?

SESTRA ALOJZIJA. Nisam tražila igru pogađanja. Hoću da obraćate pažnju u svom odjelu.

SESTRA JAMES. Pa naravno da ću obraćati pažnju u svom odjelu, Sestro. I pokušat ću ne izvoditi. I pokušat ću biti manje nevina. Žao mi je što ste razočarani u mene. Molim vas, znajte da ću dati sve od sebe. Iskreno.

SESTRA ALOJZIJA. Pogledajte se. Dali biste sve za jedan topao pogled. Govorim vam ovo sada, želim vidjeti ukrućenost uzgojenu u vašem karakteru. Ako tražite razuvjerenje, može vas se nasamariti. Ako zaboravite na sebe i promatrate druge, neće vas se nasamariti. Još jedna posljednja stvar i onda se stvarno morate vratiti. Sestra Veronika slijepi.

SESTRA JAMES. O, kako grozno!

SESTRA ALOJZIJA. Ovo nije općepoznato, i ne želim da bude. Ako to saznaju u župnom uredu, maknut će ju. Ne mogu si priuštiti da ju izgubim. Ali ako je vidite da se spušta onim kamenim stepenicama do dvorišta, za ime Božje, lagano je primite za ruku i pobrinite se da se ne uništi. U redu, idite.

TRI

Svjetla se upale na Oca Flynna, zviždaljka mu oko vrata, u puloveru i trenirci, držeći košarkašku loptu.

FLYNN. U redu, smjestite se, dečki. Dakle, štos u šutiranju s linije: Psihološki je. Kroz ostatak igre surađujete sa svojim suigračima, natječete se protiv drugog tima. Ali na liniji, sami ste protiv sebe. I opasnost je ova: Počnete razmišljati. Kada razmišljate, prestanete disati. Tijelo vam se ukipi. Tako da se morate sjetiti opustiti se. Udahnite, izbacite koljena – ovo je za tebe, Jimmy. Stanete kao stup. Smislite rutinu onoga što radite. Premještajte težinu, mičite kukove... Misliš da je to smiješno, Ralph? Smiješno je to što ti nikad ne uspiješ slobodno bacanje. Ne brinite se ako izgledate šašavo. Neće vas gledati kao šašave kad pogodite koš. Smislite rutinu, koncentrirajte se na rutinu, i nećete nikad zaboraviti da se ne ukočite. Što se tiče druge stvari, primijetio sam da nekoliko vas ima prljave nokte. Ne želim to vidjeti. Ne pričam o dužini noktiju, pričam o čistoći. Vidite? Pogledajte moje nokte. Dugi su, volim kad su malo duži, ali vidite kako su čisti. Onda su u redu. Bio je jedan klinac s kojim sam odrastao, Timmy Mathisson, nikad nije imao čiste nokte i gurao bi prste u nos, u usta. – Ovo je istinita priča, naučite slušati! Dobio je spinalni meningitis i umro užasnom smrću. Nekad te male stvari ubiju. Pokušaj li pričati s djevojkom s tim prljavim šapama, gospodine Conroy, pobjeći će kao da je gone crveni Kinezi! *(Ljubazno reagira na smijeh)* Dobro, dobro. Momci, što ću ja s vama? Presvucite se, dođite u župni ured, imam soka i kolačića, imat ćemo druženje. *(Puhne u zviždaljku.)* Hajde!

ČETIRI

Svjetla se upale na dio vrta, klupa, zid od opeka. Sestra Alojzija, u halji i crnom šalu, umata orezani ružin grm u jutru. Sestra James ulazi.

SESTRA JAMES. Dobra večer, Sestro.

SESTRA ALOJZIJA. Dobra večer, Sestro James. Gospodin McGinn je orezao ovaj grm, što je bilo ispravno, ali se nije pobrinuo da ga zaštiti od mraza.

SESTRA JAMES. Zar smo imali mraz?

SESTRA ALOJZIJA. Kada dođe, bude prekasno.

SESTRA JAMES. Ide vam vrtlarenje?

SESTRA ALOJZIJA. Pomalo. Gdje vam je odjel?

SESTRA JAMES. Djevojke imaju glazbeno.

SESTRA ALOJZIJA. A dečki?

SESTRA JAMES. U župnome su uredu. (*Sestra James pokaže na župni ured, koji je van vidika, na drugoj strani vrta.*)

SESTRA ALOJZIJA. S Ocem Flynnom.

SESTRA JAMES. Da. Daje im govor.

SESTRA ALOJZIJA. Na koju temu?

SESTRA JAMES. Kako biti muškarac.

SESTRA ALOJZIJA. Pa da je Sestrama dozvoljeno u župni ured, zanimala bih se za taj razgovor. Ne znam kako biti muškarac. Voljela bih znati što to uključuje. Jeste li ikada dali djevojkama govor o tome kako biti žena?

SESTRA JAMES. Ne. Ne bih bila kompetentna.

SESTRA ALOJZIJA. Zašto ne?

SESTRA JAMES. Samo ne mislim da bih. Zaredila sam se na početku... Prije... Na početku.

SESTRA ALOJZIJA. Osnivačica našeg reda, Blažena Majka Seton, je bila udana i imala petero djece prije nego što se zaredila.

SESTRA JAMES. Često sam se pitala kako je toliko toga uspjela u jednom životu.

SESTRA ALOJZIJA. Život je možda duži nego što mislite i zapovijedi duše ima više. Ja sam bila udana.

SESTRA JAMES. Jeste! *(Sestra Alojzija se nasmije po prvi put.)*

SESTRA ALOJZIJA. Možete bar sakriti očaranje.

SESTRA JAMES. Ja... Nisam znala.

SESTRA ALOJZIJA. Kada uzmete halju, morate zatvoriti vrata svjetovnim stvarima. Muž mi je umro u ratu protiv Adolfa Hitlera.

SESTRA JAMES. Stvarno! Žao mi je, Sestro.

SESTRA ALOJZIJA. Ali i ja sam poput vas. Nisam ni ja sigurna da bih bila kompetentna držati predavanje na temu ženstvenosti cerekajućim djevojkama. Ne dolazim često u ovaj vrt. Koliki je,

dvanaest metara dug? Samostan ovdje, župni ured ondje. Kao da smo podijeljeni Atlantskim oceanom. Lončarila bih nekada ovdje, ali bi Monsinjur Benedikt dolazio sanjariti u trivijalnim terminima, a nas se ohrabruje da se ne srećemo sa svećenicima neplanirano. Ima sedamdeset i devet godina, ali ipak.

SESTRA JAMES. Monsinjur je baš dobar, nije li?

SESTRA ALOJZIJA. Jest. Ali je nesvjestan.

SESTRA JAMES. Čega?

SESTRA ALOJZIJA. Mislim da ne zna tko je predsjednik SAD-a. Bez uvrjede njemu, naravno. Samo je previše u oblacima.

SESTRA JAMES. Je li možda nevine prirode, Sestro Alojzijo?

SESTRA ALOJZIJA. Radite s lukavošću, Sestro James. Pazite je se. Kakav vam je odjel? Kako je Donald Muller?

SESTRA JAMES. Trinaesti je u odjelu.

SESTRA ALOJZIJA. Znam. To je dovoljno. Je li ga prihvaćaju?

SESTRA JAMES. Nema prijatelja.

SESTRA ALOJZIJA. Puno je to očekivati nakon samo dva mjeseca. Je li ga itko udario?

SESTRA JAMES. Ne.

SESTRA ALOJZIJA. Netko hoće. I kad se to dogodi, pošaljite ih ravno k meni.

SESTRA JAMES. Ne mislim da hoće.

SESTRA ALOJZIJA. Postoji kip Sv. Patrika na jednoj strani oltara u crkvi i kip Sv. Antuna na drugoj. Ova župa služi irskim i talijanskim obiteljima. Netko će Donalda Mullera udariti.

SESTRA JAMES. Ima zaštitnika.

SESTRA ALOJZIJA. Koga?

SESTRA JAMES. Oca Flynnna. (*Sestra Alojzija, koja se uzrujavala sa nagrtanjem biljaka, odjednom se ukruti. Podigne se.*)

SESTRA ALOJZIJA. Molim?

SESTRA JAMES. Zanimao se za njega. Otkako je postao ministrant. (*Pauza.*) Smatrala sam da bih vam trebala reći.

SESTRA ALOJZIJA. Rekla sam vam da dođete k meni, ali sam se nadala da nikad nećete.

SESTRA JAMES. Možda nisam ni trebala.

SESTRA ALOJZIJA. Znala sam da kad budete, nešto će se već događati. Znači dogodilo se.

SESTRA JAMES. Molim?! Ne govorim vam to! Nisam ni sigurna na što mislite.

SESTRA ALOJZIJA. Da, jeste.

SESTRA JAMES. Pokušala sam biti malo hladnije glave kako ste mi preporučili... Osjećam se kao da sam se malo pogubila, Sestro Alojzijo. Imala sam strašan san prošlu noć. Želim da me vi vodite i da sam odgovorna prema djeci, ali želim svoj unutarnji mir. Moram vam priznati da čeznem za povratkom unutarnjeg mira.

SESTRA ALOJZIJA. Možda ga nećete više ni imati. Nije na vama da budete samodopadni. To je za djecu. To im mi dajemo.

SESTRA JAMES. Mislim da vas polako počinjem shvaćati. Ali je toliko uznemirujuće gledati na stvari i na ljude sa sumnjom. Osjećam se kao da sam manje bliska s Bogom.

SESTRA ALOJZIJA. Kada pokušavate razotkriti pogrješna djela, udaljavate se od Boga, ali u njegovoj službi. Baviti se takvim stvarima je težak i nezahvalan posao.

SESTRA JAMES. Postala sam zatvorenija u razredu. Osjećam se razdvojeno od djece.

SESTRA ALOJZIJA. Tako bi i trebalo biti.

SESTRA JAMES. Ali osjećam se. Pogrešno. A oko ove stvari, nemam nikakva dokaza. Nisam ni sigurna da se išta dogodilo.

SESTRA ALOJZIJA. Ne možemo čekati na to.

SESTRA JAMES. Ali što ako nije ništa?

SESTRA ALOJZIJA. Onda nije ništa. Ne bih mi smetalo da sam u krivu. Ali sumnjam da jesam.

SESTRA JAMES. Što onda činiti?

SESTRA ALOJZIJA. Ne znam.

SESTRA JAMES. Znat ćete što treba.

SESTRA ALOJZIJA. Ne znam što treba. Postoje parametri koji štite njega i sprječavaju mene.

SESTRA JAMES. Ali ne može biti bezbjedan ako je dokazano. Sumnjam da bi se oporavio od srama.

SESTRA ALOJZIJA. Što ste vidjeli?

SESTRA JAMES. Ne znam.

SESTRA ALOJZIJA. Što ste vidjeli?

SESTRA JAMES. Odveo je Donalda u župni ured.

SESTRA ALOJZIJA. Zašto?

SESTRA JAMES. Na razgovor.

SESTRA ALOJZIJA. Samog?

SESTRA JAMES. Da.

SESTRA ALOJZIJA. Kada?

SESTRA JAMES. Prije tjedan dana.

SESTRA ALOJZIJA. Zašto mi niste rekli?

SESTRA JAMES. Nisam mislila da je bilo išta pogrešno. Nije mi ni palo na pamet da je... da bi moglo biti išta pogrešno.

SESTRA ALOJZIJA. Od sve djece, Donalda Mullera. Pretpostavljam da ima smisla.

SESTRA JAMES. Kako ima smisla?

SESTRA ALOJZIJA. Izoliran je. Mala ovca koja zaostaje je ona za kojom vuk ide.

SESTRA JAMES. Ne znam da je bilo išta pogrešno!

SESTRA ALOJZIJA. Naš prvi crnački učenik. Mislila sam da će biti tučnjava, bavljenja s jednim ili dva roditelja... Trebala sam predvidjeti ovu mogućnost.

SESTRA JAMES. Kako ste ju mogli i zamisliti?

SESTRA ALOJZIJA. Posao mi je da zasjenim lisicu u lukavštini! To mi je posao!

SESTRA JAMES. Ali možda nije ništa!

SESTRA ALOJZIJA. Zašto onda izgledate kao da ste vidjeli Đavla?

SESTRA JAMES. Samo zbog toga kako se dječak ponašao kada se vratio u učionicu.

SESTRA ALOJZIJA. Je li rekao nešto?

SESTRA JAMES. Ne. Ali njegov izraz lica. Izgledao je preplašeno i... spustio je glavu na stol na jako čudan način. *(Oklijeva.)* I još jedna stvar. Mislim da je imao alkoholni zadah. Imao je alkohola na zadahu. *(Sestra Alojzija pogleda prema župnom uredu.)*

SESTRA ALOJZIJA. Prije osam godina u Sv. Bonifaciju imali smo svećenika kojeg je trebalo zaustaviti. Ali tad sam imala Monsinjora Scullyja... na kojeg sam se mogla osloniti. Ovdje, nema muškarca kojem mogu otići, a muškarci upravljaju svime. Morat ćemo ga zaustaviti same.

SESTRA JAMES. Zar ne možete samo... prijaviti sumnje?

SESTRA ALOJZIJA. Monsinjoru Benediktu? Čovjek je besvjestan! Samo bi pitao Oca Flynnna!

SESTRA JAMES. Pa zar bi to bila tako loša ideja?

SESTRA ALOJZIJA. I on bi povjerovao bilo čemu što mu Otac Flynn kaže. Smatrao bi stvar završenom.

SESTRA JAMES. Možda je to sve što se treba i napraviti. Ako je istina. Da sam ja učinila nešto grozno, i da budem suočena s tim, toliko bih se kajala.

SESTRA ALOJZIJA. Sestro James, dušo, morate pokušati zamisliti puno drugačijeg čovjeka od sebe. Čovjek koji bi ovo napravio je već negirao puno toga. Kad bih rekla Monsinjoru i kad bi on bio zadovoljan opovrgnućem Oca Flynnna, stvar bi bila zataškana.

SESTRA JAMES. Onda recite biskupu.

SESTRA ALOJZIJA. Crkvena hijerarhija ne dopušta mi da idem biskupu. Ne. Jednom kad kažem Monsinjoru, van je mojeg doticaja, bespomoćna sam. Trebam smisliti izgovor, dovesti Oca Flynnna u moj ured. Pokušati to izvući van. Vi ćete trebati biti tu.

SESTRA JAMES. Ja? Ne! Zašto? O, ne, Sestro! Ne bih mogla!

SESTRA ALOJZIJA. Ne mogu biti zatvorena sama sa svećenikom. Još jedna Sestra treba biti prisutna, i to morate biti vi. Krug povjerenja ne smije biti širi. Mislite na dječaka ako se ovo sazna.

SESTRA JAMES. Ne mogu ja to!

SESTRA ALOJZIJA. Zašto ne? Slabog ste želuca?

SESTRA JAMES. Nisam opremljena! To... bila bi me sramota. Ne bih uopće mogla biti prisutna ako se priča na tu temu!

SESTRA ALOJZIJA. Molim vas, Sestro, ne upuštajte se u besmislene adolescentske skrupule. Uvjeravam vas da bih više preferirala jačeg saveznika. Ali ste mi došli vi.

SESTRA JAMES. Vi ste mi rekli da dođem!

SESTRA ALOJZIJA. Biste li radije ostavili dječaka da ga se iskorištava? I nemojte misliti da će ovo biti jedina priča. Ako zatvorite oči, bit ćete učesnica u svemu što dođe poslije.

SESTRA JAMES. Trebate to reći monsinjoru!

SESTRA ALOJZIJA. Da ste vidjeli pogled u dječakovim očima? Da ste mu možda namirisali nešto na zadahu? Monsinjur Benedikt misli da se sunce diže i spušta s Ocem Flynnom. Bili biste etiketirani histeričnom i prebacili bi vas.

SESTRA JAMES. Možemo pitati njega.

SESTRA ALOJZIJA. Koga?

SESTRA JAMES. Dječaka. Donalda Mullera.

SESTRA ALOJZIJA. Poricao bi.

SESTRA JAMES. Zašto?

SESTRA ALOJZIJA. Zbog srama.

SESTRA JAMES. Ne možete to znati.

SESTRA ALOJZIJA. A i da uperi prstom, što mislite kako bi to primila ova zajednica? Crno dijete. *(Bez odgovora.)* Promislit ću o ovome. Onda ću pozvati Oca Flynnu u svoj ured za nešto nevezano od tog. Vi ćete biti ondje.

SESTRA JAMES. Ali od koje sam vam koristi?

SESTRA ALOJZIJA. Pored toga što nije prihvatljivo da su svećenik i časna sestra sami, trebam svjedoka.

SESTRA JAMES. Za što?

SESTRA ALOJZIJA. Možda kaže istinu i kasnije laže. (*Sestra James pogleda prema župnom uredu.*)

SESTRA JAMES. Dečki izlaze iz župnog ureda. Izgledaju sretno.

SESTRA ALOJZIJA. Izgledaju samodopadno. Kao da čuvaju tajnu.

SESTRA JAMES. Eno ga.

SESTRA ALOJZIJA. Kad bih mogla, Sestro James, zacijelo bih odabrala da živim u nevinosti. Ali nevinost jedino može biti mudrost u svijetu u kojem nema zla. Situacije se događaju, a mi smo suočeni s pogrešnim djelima i potrebom da reagiramo.

SESTRA JAMES. Moram vratiti dječake u učionicu.

SESTRA ALOJZIJA. Idite onda. Povedite ih. Pričat ćemo još. (*Zvuk vjetra. Sestra Alojzija navuče šal i pođe. Nakon par trenutaka, pođe i Sestra James.*)

PET

Ravnateljev ured. Telefon zazvoni. Sestra Alojzija ulazi s čajnikom, brzo hodajući da se javi.

SESTRA ALOJZIJA. Zdravo, škola Sv. Nikole? O da, gospodine McGinn. Hvala vam što ste se javili. Baš je bila oluja sinoć. Ne, nisam znala da ima Veliki Vjetar u Irskoj i da ste bili kad i on. Fascinantno. Da. Pitala sam se ako biste bili toliko velikodušni da maknete granu što je pala u dvorište crkve. Sestra Veronika se spotakla jutros na nju i pala na lice. Mislim da je u redu. Ne izgleda gore, g. McGinn. Hvala vam, g. McGinn. *(Spusti slušalicu i pogleda na ručni sat, malo nervozna. Kucanje na vratima.)* Naprijed. *(Vrata se otvore. Otac Flynn stoji u svojoj crnoj sutani. Ne ulazi.)*

FLYNN. Dobro jutro, Sestro Alojzijo! Kako ste danas?

SESTRA ALOJZIJA. Dobro jutro, Oče Flynn. Jako dobro. Lijepo od vas što ste naišli. *(Otac Flynn zakorači u ured.)*

FLYNN. Jesmo li spremni za sastanak?

SESTRA ALOJZIJA. Samo nam fali Sestra James. *(Otac Flynn zakorači natrag u okvir vrata.)* Jeste li čuli onaj vjetar sinoć?

FLYNN. Dakako da jesam. Zamislite kako je bilo prvih dana kada je čovjek sjedio sam u šumi pored vatre u jelenjoj koži i slušao takav zvuk. Zamislite osamljenost! Neizmjernu tamu kako se spušta! Kako je to moralo biti strašno!

SESTRA ALOJZIJA. S manjkom vjere u Božju zaštitu, pretpostavljam da bi bilo strašno.

FLYNN. Jesam li čuo dobro da je Sestra Veronika imala nesreću?

SESTRA ALOJZIJA. Da. Sestra Veronika je pala preko komada drveta jutros i skoro se ubila.

FLYNN. Je li dobro?

SESTRA ALOJZIJA. O, u redu je.

FLYNN. Vid joj nije u redu, zar ne?

SESTRA ALOJZIJA. Vid joj je u redu. Časne padaju, znate.

FLYNN. Ne, nisam to znao.

SESTRA ALOJZIJA. Do halje je. Često se spotaknemo preko nje. Sve u crno-bijelom, sklone padovima, više smo k'o domine nego išta drugo. (*Sestra James se pojavi pred vratima, bez zraka.*)

SESTRA JAMES. Jesam li zakasnila? (*Otac Flynn zakorači u ured.*)

FLYNN. Nikako. Sestra Alojzija i ja smo baš razgovarali.

SESTRA JAMES. Dobro jutro, Oče Flynn. Dobro jutro, Sestro. Oprostite što kasnim. G. McGinn je zatvorio dvorište da popravi nešto pa sam morala ići kroz samostan i na stražnja vrata, onda sam naletjela na Sestru Veroniku.

FLYNN. Kako je?

SESTRA JAMES. Malo joj krvvari nos.

SESTRA ALOJZIJA. Počinjem misliti da udarate ljude.

SESTRA JAMES. Sestro?

SESTRA ALOJZIJA. Pa, poslije incidenta sa... Nema veze. Uđite, molim vas. Sjednite se. (*Uđu i sjednu. Otac Flynn sjedne za stolicu Sestre Alojzije. Sjedi za njenim stolom. Ona reagira ali ne govori ništa.*) Imam čajnik pun čaja. (*Zatvori vrata, ali samo za 2-3 centimetra.*) I zatvorimo ovo ali ne do kraja, normi za volju. Biste li htjeli šalicu čaja, Oče?

FLYNN. Volio bih jednu šalicu čaja.

SESTRA ALOJZIJA. Možda da ga vi poslužite, Sestro?

SESTRA JAMES. Naravno.

SESTRA ALOJZIJA. I sebe, naravno.

SESTRA JAMES. Hoćete li vi čaja, Sestro Alojzijo?

SESTRA ALOJZIJA. Već sam popila.

FLYNN. Ima li šećera?

SESTRA ALOJZIJA. Šećera? Da! (*Prpa po stolu.*) Tu je negdje. Stavila sam ga u ladicu za vrijeme posti prošle godine i nisam ga se sjetila izvaditi.

FLYNN. Onda ga se nije bilo teško odreći.

SESTRA ALOJZIJA. Imate pravo. Evo ga. Poslužit ću vas, iako sam malo... [nespretna] (*Drži zdjelicu sa šećerom i spremna je uslužiti ga kockom šećera sa malenom hvataljkom kad mu ugleda nokte.*) Vaši nokti.

FLYNN. Volim kad su malo dulji. Šećer?

SESTRA ALOJZIJA. O da. Jedna?

FLYNN. Tri.

SESTRA ALOJZIJA. Tri. (*Zgrožena je ali pokuša to skriti.*)

FLYNN. Volim slatko.

SESTRA ALOJZIJA. Jedna, dvije, tri. Sestro, uzimate li vi šećera? (*Sestra Alojzija pogleda Sestru James.*)

SESTRA JAMES. (*Sestri Alojziji*) Nikad! (*Ocu Flynnu.*) Nije da ima išta pogrešno sa šećerom. (*Opet Sestri Alojziji.*) Hvala. (*Sestra Alojzija stavi šećer nazad u ladicu.*)

SESTRA ALOJZIJA. Pa, hvala vam, Oče, što ste napravili vremena za nas. Na rubu smo živaca.

FLYNN. Mislim da je odlična ideja revidirati božićnu priredbu. Prošlogodišnja je bila malo mizerna.

SESTRA JAMES. Meni se sviđjela! (*Postane samosvjesna.*) Ali ja volim sve božićne priredbe. Samo volim Božić. Rođenje Spasitelja. I pjesme naravno. „Taj mali grad je Betlehem“, „Emanuele dođi“ ...

SESTRA ALOJZIJA. Hvala vam, Sestro James. Sestra James će raditi na priredbi s gđom. Shields ove godine. Pa što mislite, Oče Flynn? Možemo li napraviti nešto novo?

FLYNN. Pa, svi vole božićne pjesme, ali bi možda bilo veselo da uključimo i neku svjetovnu pjesmu.

SESTRA ALOJZIJA. Svjetovnu.

FLYNN. Da. „Bijeli Božić.“ Nešto tako.

SESTRA ALOJZIJA. Koja bi bila poanta izvođenja svjetovne pjesme?

FLYNN. Zabava.

SESTRA JAMES. Ili „Snješko Bijelić.“

FLYNN. Ta je dobra. Možemo napraviti da se neko od dječaka obuče u snjegovića i pleše uokolo.

SESTRA ALOJZIJA. Kojeg dječaka?

FLYNN. Držali bismo audiciju.

SESTRA ALOJZIJA. „Snješko Bijelić“ potiče pogansko vjerovanje u magiju. Snjegović oživi kad mu se na glavu stavi čarobni šešir. Da je glazba tmurnija, ljudi bi shvatili da su prizori uznemirujući, a pjesma heretična. (*Sestra James i Otac Flynn razmijene poglede.*)

SESTRA JAMES. Nisam nikad tako gledala na „Snješka Bijelića.“

SESTRA ALOJZIJA. Treba je se zabraniti.

FLYNN. Znači nećemo „Snješka Bijelića.“ (*Otac Flynn zapiše nešto u malu bilježnicu.*)

SESTRA ALOJZIJA. Slažem se. „Bijeli Božić“ bi bila u redu, valjda. Roditeljima bi se svidjela. Smijem li vas pitati što ste zapisali? S tom kemijskom.

FLYNN. Oh. Ništa. Ideju za propovijed.

SESTRA ALOJZIJA. Sad vam je jedna pala na pamet?

FLYNN. Stalno mi padaju na pamet.

SESTRA ALOJZIJA. Koja sreća.

FLYNN. Zaboravim ih, pa ih moram zapisati.

SESTRA ALOJZIJA. Koja je ideja?

FLYNN. Netolerantnost. (*Sestra James pokušava razbiti napetost.*)

SESTRA JAMES. Hoćete li još čaja, Oče?

FLYNN. Ne još. Mislim da je poruka Drugog ekumenskog sabora bila da Crkva treba poprimiti malo poznatije lice. Da odražava mjesnu zajednicu. Trebali bismo tu i tamo otpjevati pjesmu s radija. Izvesti djecu na sladoled.

SESTRA ALOJZIJA. Sladoled.

FLYNN. Možda odvesti dečke na kampiranje. Trebali bismo biti više prijateljski nastrojeni. Djeca i roditelji bi nas više trebali gledati kao članove obitelji, a manje kao poslanike iz Rima. Mislim da bi priredba trebala biti dražesna, kao u kazalištu kad se izvodi predstava.

SESTRA ALOJZIJA. Ali mi im nismo članovi obitelji.

FLYNN. Zašto? Zbog zavjeta?

SESTRA ALOJZIJA. Upravo tako.

FLYNN. Ne mislim da smo toliko drugačiji. (*Sestri James.*) Znaete što, može još malo čaja, Sestro. Hvala Vam.

SESTRA ALOJZIJA. I oni nas smatraju drugačijima. Radnička klasa ove župe nam povjerava da budemo drugačiji.

FLYNN. Mislim da skrećemo s teme.

SESTRA ALOJZIJA. Da, u pravu ste, nazad na to. Božićna priredba. Moramo biti oprezni kako Donalda Mullera izložimo na priredbi. (*Sestra James se tresne dok toči čaj.*)

FLYNN. Polako, Sestro, ne prolijevajte.

SESTRA JAMES. Oh. Da, Oče.

FLYNN. Što s Donaldom Mullerom?

SESTRA ALOJZIJA. Moramo biti oprezni, na priredbi, da Donalda Mullera niti sakrijemo niti ga eksponiramo.

FLYNN. Zbog boje njegove kože.

SESTRA ALOJZIJA. Točno tako.

FLYNN. Zašto?

SESTRA ALOJZIJA. Dajte, Oče. Budite iskreni.

FLYNN. Mislim da bi se s njim trebalo postupati kao i sa svakim dječakom.

SESTRA ALOJZIJA. A vi ste mu već posvetili posebnu pažnju. Imali ste privatni sastanak s njim u župnom uredu. (*Okrene se Sestri James.*) Prije tjedan dana?

SESTRA JAMES. Da. (*Otac Flynn shvati da nešto nije u redu.*)

FLYNN. O čemu pričamo?

SESTRA JAMES. O Donaldu Mulleru?

SESTRA ALOJZIJA. Dječak se ponašao čudno kada se vratio u razred. (*Otac Flynn se okrene Sestri James.*)

FLYNN. Jeste?

SESTRA JAMES. Kada se vratio iz župnog ureda. Malo neobično, da.

SESTRA ALOJZIJA. Možete li nam reći zašto?

FLYNN. Kako se čudno ponašao?

SESTRA JAMES. Ne znam kako bih objasnila. Polegao je glavu na stol...

FLYNN. Mislite, dobili ste neki dojam?

SESTRA JAMES. Da.

FLYNN. A došao je iz župnog ureda pa mene pitate ako ja znam išta?

SESTRA JAMES. Tako je.

FLYNN. Hmm. Jeste li htjeli pričati o priredbi, jesam zato ovdje, ili ste o ovome htjeli pričati?

SESTRA ALOJZIJA. O ovome.

FLYNN. Pa. Osjećam se malo nelagodno.

SESTRA ALOJZIJA. Zašto?

FLYNN. Zašto mislite? Zbog vašeg tona.

SESTRA ALOJZIJA. Radije bih da pričamo o nečemu drugomu umjesto o tonu.

FLYNN. Pa. Da sam prosudio da se moj razgovor s Donaldom Mullerom tiče vas, Sestro, sjeo bih s vama i pričali bismo o tome. Ali nisam prosudio da se to vas tiče.

SESTRA ALOJZIJA. Možda se varate oko toga što se mene tiče, a što ne. Dječak je u mojoj školi, i njegova je dobrobit moja odgovornost.

FLYNN. Njegova dobrobit nije u pitanju.

SESTRA ALOJZIJA. Ne vjerujem da je to istina. Bio je utučen kada se vratio u učionicu.

FLYNN. Je li rekao nešto?

SESTRA JAMES. Nije.

SESTRA ALOJZIJA. Što se dogodilo u župnom uredu?

FLYNN. Dogodilo? Ništa se nije dogodilo. Pričao sam s dječakom.

SESTRA ALOJZIJA. O čemu?

FLYNN. O privatnim stvarima.

SESTRA ALOJZIJA. Ima dvanaest godina. Što može biti privatno?

FLYNN. Ponovit ću, Sestro. Ne sviđa mi se vaš ton.

SESTRA ALOJZIJA. Ovo nije o mome tonu ili vašem tonu, Oče Flynn. Ovo je o dolasku do istine.

FLYNN. Istine o čemu?

SESTRA ALOJZIJA. Znao o čemu pričam. Zar ne? I sad kontrolirate svoj izraz lica. Zar ne?

FLYNN. Mog lica? Rekli ste da želite pričati o priredbi, Sestro. Zato sam ovdje. Je sam li dobro shvatio da ste me doveli u svoj ured da se nekako suočite sa mnom? To je nečuveno. Ja ne odgovaram vama. Za što me točno optužujete?

SESTRA ALOJZIJA. Ne optužujem vas ni za šta, Oče Flynn. Pitam vas da mi kažete što se dogodilo u župnom uredu. (*Otac Flynn ustane.*)

FLYNN. Ne želim nastaviti ovaj razgovor. A ako ste nezadovoljni time, predlažem da pričate s Monsinjorom Benediktom. Nadam se da je ovo neprimjereno ponašanje rezultat prekomjerna posla. Možda trebate na bolovanje. A možda ja to i predložim. Dobro vam jutro. (*Sestri James.*) Sestro?

SESTRA JAMES. Dobro jutro, Oče. (*Iduća riječ Sestre Alojzije ga zaustavi.*)

SESTRA ALOJZIJA. Imao je alkohola na zadahu. (*On se okrene.*) Kada se vratio sa sastanka s vama. (*Vrati se i sjedne. Protrlja oči.*)

FLYNN. Alkohola.

SESTRA JAMES. Ja ga jesam osjetila na njegovu dah.

SESTRA ALOJZIJA. Dakle?

FLYNN. Zar ne možete ovo ostaviti na miru?

SESTRA ALOJZIJA. Ne.

FLYNN. Vidim da nema izlaska iz ovoga.

SESTRA JAMES. Uzmite si vremena, Oče. Hoćete li još čaja?

FLYNN. Trebali ste ovo pustiti.

SESTRA ALOJZIJA. Nemoguće.

FLYNN. Donald Muller je služio kao ministrant prošli utorak ujutro. Poslije mise, g. McGinn ga je uhvatio u sakristiji kako pije misno vino. Kada sam saznao, pozvao sam ga. Bilo je suza. Preklinjao je da ga se ne izbaci iz ministranata. Sažalio sam se nad njim. Rekao sam mu da ću ga pustiti da ostane ako nitko drugi ne sazna. (*Sestra James je presretna. Sestra Alojzija neganuta.*)

SESTRA JAMES. O, kakvo olakšanje! To sve objašnjava! Hvaljen budi, Bože! O, Sestro, vidite, sve je bila pogreška!

SESTRA ALOJZIJA. A ako budem razgovarala s g. McGinnom?

FLYNN. Pričajte se g. McGinnom, svakako. Ali sad kako se dječakova tajna zna, morat ću ga izbaciti s ministranata. Što mislim da je loše. To sam pokušavao izbjeći.

SESTRA JAMES. Pokušali ste zaštititi dječaka!

FLYNN. Tako je.

SESTRA JAMES. Ja bih možda istu stvar napravila! (*Sestri Alojziji.*) Postoji li način da Donald ostane među ministrantima?

SESTRA ALOJZIJA. Ne. Ako je dječak popio misno vino, ne može nastaviti biti ministrant.

FLYNN. Naravno, u pravu ste. Samo nisam strog kao vi, Sestro. I on je jedino crno dijete u školi. To mi je također utjecalo na razmišljanje. Komentirat će se kako više ne služi na misi. Misa je javna stvar. Time ćemo samo potvrditi mišljenja onih neukih u župi.

SESTRA ALOJZIJA. Treba ga se držati na istom standardu kao i druge.

FLYNN. Naravno. Trebamo li razgovarati o priredbi ili je to bio samo...

SESTRA ALOJZIJA. Ne, ovo je bio problem.

FLYNN. Jeste li zadovoljni?

SESTRA ALOJZIJA. Da.

FLYNN. Onda idem. Imam pisanja za odraditi.

SESTRA ALOJZIJA. O netolerantnosti.

FLYNN. Tako je. (*Podđe, pa stane kod vrata.*) Nisam zadovoljan načinom kojim ste postupili s ovim, Sestro. Idući put kad vas budu mučile crne

misli, predlažem da popričate s monsinjorom. (*Ode. Nakon trenutka, Sestra James slabašno prsne u optimizam.*)

SESTRA JAMES. Pa. Kakvo olakšanje! Sve je razjasnio.

SESTRA ALOJZIJA. Vjerujete mu?

SESTRA JAMES. Naravno.

SESTRA ALOJZIJA. Jeste sigurni da nije samo lakše vjerovati mu?

SESTRA JAMES. Ali možemo potvrditi priču s g. McGinnom!

SESTRA ALOJZIJA. Da. Ovakvi ljudi su pametni. Ne može ih se lako uništiti.

SESTRA JAMES. Pa, ja sam uvjeren!

SESTRA ALOJZIJA. Ne, niste. Samo želite da se stvari riješe kako bi vam se vratila jednostavnost u život.

SESTRA JAMES. Ne želim dalje sudjelovati u ovome.

SESTRA ALOJZIJA. Slomit ću ga. Sa ili bez vaše pomoći.

SESTRA JAMES. Kako možete biti toliko sigurni da laže?

SESTRA ALOJZIJA. Iskustvo.

SESTRA JAMES. On se vama samo ne sviđa! Ne sviđa vam se što koristi kemijsku olovku. Ne sviđa vam se što stavlja tri kocke šećera u čaj. Ne sviđa vam se što voli „Snješka Bijelića“. I dopuštate da vas to uvjerava u nešto užasno, toliko užasno! Pa ja volim „Snješka Bijelića“! I bilo bi lijepo kad se ova škola ne bi vodila kao zatvor! I mislim da je dobra stvar što volim predavati povijest i što ću možda potaknuti svoje

učenike da ju i oni zavole! I ako vi prosudite da to znači da nisam pogodna da budem učitelj, onda neka tako i bude!

SESTRA ALOJZIJA. Sjedite. (*Sestra James sjedne.*) U drevnoj Sparti, važne je odluke donosio onaj koji najglasnije viče. Srećom, mi nismo u drevnoj Sparti. Sada. Je li iskreno mislite da se učenike ove škole tretira kao zatvorenike?

SESTRA JAMES. (*Popuštajući.*) Ne, ne mislim. Zapravo, čini se kao da su stvarno sretni. Ali se svi uniformno užasavaju od vas!

SESTRA ALOJZIJA. Pa da. Tako to ide. Neka vas tu. (*Sestra Alojzija pogleda u bilježnicu, uzme slušalicu i poziva.*) Dobar dan, Sestra Alojzija Beauvier za telefonom, ravnateljica škole Sv. Nikole. Je li ovo gđa. Muller? Zovem u vezi vašeg sina, Donalda. Voljela bih kad biste vi i vaš muž došli ovdje na razgovor. Kada bi vam bilo zgodno? (*Svjetla iščeznu.*)

ŠEST

Otac Flynn, u plavoj i bijeloj sutani, za govornicom.

FLYNN. Žena je tračala s prijateljicom o čovjeku kojeg je jedva znala – znam da nitko od vas ovo nikad nije radio – i te noći imala je san. Velika se ruka stvorila iznad nje i upirala prstom u nju. Istog ju je trena obuzeo porazan osjećaj krivnje. Idući se dan otišla ispovjediti. Dobila je starog župnog svećenika, Oca O'Rourkea, i ispričala mu sve. „Je li tračanje grijeh?“ pitala je starca. „Je li to bila ruka Boga Svemogućega koja je u mene upirala prstom? Trebam li vas tražiti za odrješenje? Oče, recite mi, jesam li učinila nešto pogrešno?“ (*Irskim naglaskom.*) „Jesi!“ Otac O'Rourke joj odgovori. „Jesi, ti neuka, neodgojena ženo! Izrekla si lažna svjedočanstva o svomu bližnjemu, poigravala si se s njegovim ugledom, i treba te biti velika sramota!“ Žena je rekla da joj je žao i molila je za oprost. „Ne tako brzo!“ reče O'Rourke. „Hoću da odeš kući, uzmeš jastuk sa sobom na krov, raspориš ga nožem, i vratiš se k meni!“ Onda je žena otišla kući, uzela jastuk s kreveta, nož iz ladice, popela se požarnim stepenicama na krov, i raspорila jastuk. Onda se vratila starom svećeniku kako joj je bilo rečeno. „Jesi li raspорila jastuk nožem?“ reče on. „Jesam, Oče.“ „I što je onda bilo?“ „Perje“, reče ona. „Perje?“ on ponovi. „Perje je bilo posvuda, Oče!“ „Sada hoću da se vratiš i sakupiš svako pero koje je odletjelo s vjetrom!“ „Ali“, reče, „to je nemoguće. Ne znam gdje su otišli. Vjetar ih je sve raznio.“ „I to“, reče Otac O'Rourke, „je trač!“ U ime Oca, Sina i Duha Svetoga, Amen.

SEDAM

Svjetla se upale na vrt. Vrana gače. Sestra James sjedi na klupi, u dubokim mislima. Otac Flynn uđe.

FLYNN. Dobra večer, Sestro James.

SESTRA JAMES. Dobra večer, Oče.

FLYNN. Na što se ona ptica žalila? Kakva je ona ptica? Čvorak? Čavka?

SESTRA JAMES. Vrana?

FLYNN. Naravno da jest. Je li se molite? Nisam vas htio prekidati.

SESTRA JAMES. Nisam se molila.

FLYNN. Izgledate utučeno.

SESTRA JAMES. Oh. Ne mogu spavati.

FLYNN. Zašto ne?

SESTRA JAMES. Noćne more. Zapravo jedna noćna mora, i od tada nisam dobro spavala.

FLYNN. O čemu je bila?

SESTRA JAMES. Pogledala sam se u ogledalo i bila je tama gdje bi mi trebalo biti lice. Uplašilo me.

FLYNN. I ja katkad ne spavam.

SESTRA JAMES. Je li? Vidite li onu veliku ruku što upire prstom u vas?

FLYNN. Da. Nekada.

SESTRA JAMES. Je li vam propovijed bila nekome upućena?

FLYNN. Što vi mislite?

SESTRA JAMES. Jeste li izmislili onu priču s jastukom?

FLYNN. Da. Smisliš kratke priče kako bi dočarao. U tradiciji parabole.

SESTRA JAMES. Zar nisu stvari koje se zapravo događaju u životu vrjednije tumačenja od izmišljenih priča?

FLYNN. Nisu. Stvari što se zapravo događaju u životu izvan su granica tumačenja. Istinita propovijed je loša. Često je zbunjujuća i nema jasan zaključak.

SESTRA JAMES. Primila sam pismo od svog brata iz Marylanda jučer. Jako je bolestan.

FLYNN. Možda ga trebate obići.

SESTRA JAMES. Ne mogu napustiti svoj odjel.

FLYNN. Kako ide Donaldu Mulleru?

SESTRA JAMES. Ne znam.

FLYNN. Ne vidate ga?

SESTRA JAMES. Viđam ga svaki dan, ali ne znam kako je. Ne znam kako prosuditi takve stvari. Više.

FLYNN. Prestao sam razgovarati s njim u strahu od toga da budem pogrešno shvaćen. Zar nije to šteta? Čak sam ga izbjegavao jedan dan kad bih možda prošao pored njega u hodniku. Ne razumije zašto. Primijetio sam da mi niste došli na ispovijed.

SESTRA JAMES. Ne. Otišla sam Monsinjoru Benediktu. Jako je ljubazan.

FLYNN. A ja nisam?

SESTRA JAMES. Nije zbog toga. Znate to. Znate zašto.

FLYNN. Protiv mene ste?

SESTRA JAMES. Ne.

FLYNN. Niste uvjereni?

SESTRA JAMES. Nije na meni da budem uvjeren, kako god. Na Sestri Alojziji je.

FLYNN. Jeste li joj vi samo desna ruka?

SESTRA JAMES. Ona mi je nadležna.

FLYNN. Ali što je s vama?

SESTRA JAMES. Voljela bih da ne znam ništa. Voljela bih da mi ta ideja nikad nije ni pala na pamet.

FLYNN. Kako vam je pala na pamet?

SESTRA JAMES. Zbog Sestre Alojzije.

FLYNN. Imam osjećaj da mi je reputacija narušena bez moje krivice. Ali nisam voljan da je pokušam popraviti u strahu da ću nanijeti još štete. Frustrirajuće je, mogu vam reći.

SESTRA JAMES. Je li istina?

FLYNN. Što to?

SESTRA JAMES. Znate što pitam.

FLYNN. Ne, nije istina.

SESTRA JAMES. Oh, ne znam u što da vjerujem.

FLYNN. Kako se možete okrenuti protiv mene?

SESTRA JAMES. Nije bitno.

FLYNN. Bitno je! Nisam ništa učinio. Ništa od ovog ne pije vode. Otrovanom umu se i najiskrenija djela mogu činiti zlobnima. Morao sam izbaciti tog jadnog dječaka s oltara. Uništen je. Jedini razlog zašto nisam otišao monsinjoru je zato što ne želim razdijeliti ovu školu. Sestra Alojzija bi zasigurno izgubila svoje mjesto ravnatelja da sam obznanio njene optužbe. Zato što su neutemeljene. I vi biste mogli izgubiti svoje radno mjesto.

SESTRA JAMES. Je li vi to meni prijetite?

FLYNN. Na što vam ja ličim? Ne.

SESTRA JAMES. Želim vam vjerovati.

FLYNN. Onda vjerujte. Jednostavno je.

SESTRA JAMES. Ja nisam ta koja treba biti uvjeren.

FLYNN. Ne trebam ja njoj ništa dokazivati.

SESTRA JAMES. Ona je odlučna.

FLYNN. Da što učini?

SESTRA JAMES. Da zaštiti dječaka.

FLYNN. Ja sam onaj kojem je stalo do tog dječaka, ne ona. Je li ikad pružila ruku tom djetetu ili bilo kojem djetetu u ovoj školi? K'o santa leda je! Djeci treba topline, ljubaznosti, razumijevanja! A što im ona

daje? Pravila. Taj crni dječak treba pomoć, u protivnom neće uspjeti ovdje! Ali ako se pita nju, bit će ostavljen sam na putu do propasti. Zašto mislite da je onaj dan bio u sakristiji i pio misno vino? U nevolji je! Ona me vidi kako pričam s djecom humano i istoga trenu pretpostavi da s tim mora biti nešto loše. Nešto prljavo. Pa ja joj neću dopustiti da ovu župu drži u Srednjem vijeku! I neću joj dopustiti da uništi moje suosjećanje!

SESTRA JAMES. Sigurna sam da joj to nije nakana.

FLYNN. Stalo mi je do ove zajednice!

SESTRA JAMES. Znam da jest.

FLYNN. Kao što je vama stalo do vašeg odjela! Volite ih, zar ne?

SESTRA JAMES. Volim.

FLYNN. To je prirodno. Kako biste se drugačije povezali s djecom? Pogledam u vaše lice i odmah znam vašu filozofiju: dobrota.

SESTRA JAMES. Ne znam. Mislim, naravno.

FLYNN. Što mislite da je filozofija Sestre Alojzije? (*Pauza.*)

SESTRA JAMES. Ne moram misliti. Rekla mi je. Ona obeshrabruje... toplinu. Predložila je da budem... ozbiljnija.

FLYNN. Ima ljudi koji vrebaju nad vašom humanošću, Sestro James, koji vam govore da je svjetlost u vašem srcu slabost. Da vas nježni osjećaji iznevjeravaju. Ja u to ne vjerujem. Stara je taktika zlih ljudi da ubijaju dobrotu u ime vjere. Nemojte tome vjerovati. Nema ničega pogrešnog u ljubavi.

SESTRA JAMES. Naravno da nema, ali...

FLYNN. Zar ste zaboravili poruku Spasitelja koju je dao nama svima. Ljubav. Nije sumnja, prijekor niti osuda. Ljubav čovjeka. Smatrate li Sestru Alojziju pozitivnim nadahnućem?

SESTRA JAMES. Ne želim klevetati, ali ne. Oduzela mi je sreću u predavanju. A voljela sam predavati više nego išta. *(Blago zaplače. On je mučno tapše i gleda uokolo.)*

FLYNN. U redu je. Bit ćete u redu.

SESTRA JAMES. Imam osjećaj kao da je sve naopako.

FLYNN. Ali nije. Samo ima perioda u životu kada se osjećamo izgubljeno. Niste sami. Događa se svima nama.

SESTRA JAMES. Veza. *(Osvijesti se.)* Bolje da uđem.

FLYNN. Žao mi je što vam je brat bolestan.

SESTRA JAMES. Hvala vam, Oče. *(Pođe, stane.)* Ne vjerujem u ono!

FLYNN. Ne?

SESTRA JAMES. Ne vjerujem.

FLYNN. Hvala vam, Sestro. To mi je veliko olakšanje. Hvala vam puno. *(Ona ode. On izvadi svoju malu crnu bilježnicu i zapiše u nju. Vrana gače. On se zadere na nju:)* O, tišina. *(Onda otvori molitvenik i odšeta.)*

OSAM

Svjetla se upale na ravnateljev ured. Sestra Alojzija gleda kroz prozor, ukočena. Kucanje na vratima. Ne reagira. Drugo kucanje, glasnije. Izvuče malu slušalicu iz uha i dotrči do vrata. Otvori ih. Tamo stoji gđa. Muller, crnkinja od oko trideset i osam godina, lijepo obučena za crkvu. Usplahirena je.

SESTRA ALOJZIJA. Vi ste gđa. Muller?

GĐA. MULLER. Da.

SESTRA ALOJZIJA. Uđite. (*Sestra Alojzija zatvori vrata.*) Molim vas, sjedite.

GĐA. MULLER. Mislila sam da sam pogriješila dan dok niste otvorili vrata.

SESTRA ALOJZIJA. Oh. Da. Pa, između nas, slušala sam ovaj radio tranzistor sa slušalicom. (*Pokaže gđi. Muller mali radio tranzistor.*) Pogledajte kako ih male danas prave. Zaplijenila sam ga jednom učeniku, i sad ga ne mogu prestati koristiti.

GĐA. MULLER. Volite glazbu?

SESTRA ALOJZIJA. Ne baš. Vijesti. Prije puno godina stalno sam slušala vijesti jer mi je muž bio u Italiji u ratu. Kada sam se dočepala ovog malog radija, opet sam počela to raditi. Iako više nije rat i iako su se glasovi promijenili.

GĐA. MULLER. Bili ste udati?

SESTRA ALOJZIJA. Da. Ali je onda ubijen. Dolazi li vaš muž?

GĐA. MULLER. Nije mogao izaći s posla.

SESTRA ALOJZIJA. Shvaćam. Naravno, i ja pitam puno.

GĐA. MULLER. Kako ide Donaldu?

SESTRA ALOJZIJA. Prolazi sve predmete. Ima prosječne ocjene.

GĐA. MULLER. Oh. Dobro. Bio je uzrujan što su ga skinuli s ministranata.

SESTRA ALOJZIJA. Je li vam objasnio zašto?

GĐA. MULLER. Rekao je da su ga uhvatili kako pije vino.

SESTRA ALOJZIJA. To je razlog.

GĐA. MULLER. Pa, čini se pošteno. Ali on je dobar dečko, Sestro. Imao je taj propust, ali je stvarno dobar. I svjestan je kakvu priliku ima ovdje. Mislim da mu je sve to bilo malo previše.

SESTRA ALOJZIJA. Kako mislite sve to?

GĐA. MULLER. Jedino je dijete druge rase ovdje. Prvi u ovoj školi. To je puno za jednog dječaka.

SESTRA ALOJZIJA. Pretpostavljam da jest. Ali mora raditi, naravno.

GĐA. MULLER. Radi, je l' da?

SESTRA ALOJZIJA. Jeste. Provlači se. Kakav je kod kuće?

GĐA. MULLER. Otac ga je prebio namrtvo zbog tog vina.

SESTRA ALOJZIJA. Ne bi trebao to raditi.

GĐA. MULLER. Ne možete govoriti mom mužu što da radi. Samo stanete pozadi. Nije htio da Donald dođe ovdje.

SESTRA ALOJZIJA. Zašto ne?

GĐA. MULLER. Mislio je da će imati problema s ostalim dječacima. Ali to se nije dogodilo, koliko ja znam.

SESTRA ALOJZIJA. To je dobro.

GĐA. MULLER. Onaj svećenik, Otac Flynn, ga čuva.

SESTRA ALOJZIJA. Da. Jeste li upoznali Oca Flynnna?

GĐA. MULLER. Nisam baš, ne. Vidjela sam ga za oltarom, ali ga nisam upoznala licem u lice. Ne. Samo sam čula od Donalda.

SESTRA ALOJZIJA. Što on kaže?

GĐA. MULLER. Ma znate, Otac Flynn, Otac Flynn. Ugleda se na njega. Čovjek mu daje svoje vrijeme, a to malome treba. Treba mu to.

SESTRA ALOJZIJA. Gđo. Muller, možda imamo problem.

GĐA. MULLER. Pa i mislila sam da imate razlog što ste me zvali. Biti ravnatelj je velik posao. Ako zaustavite dan kako bi pričali sa mnom, mora da je nešto. Samo želim reći, samo do lipnja.

SESTRA ALOJZIJA. Molim?

GĐA. MULLER. Kakav je god problem, Donald samo mora izdržati do lipnja. Onda ide u srednju školu.

SESTRA ALOJZIJA. Da.

GĐA. MULLER. Ako Donald uspije završiti ovu školu, ima bolje šanse da upadne u dobru srednju školu. A to bi značilo i prilika za fakultet. Mislim da je inteligentan. I on to želi, isto.

SESTRA ALOJZIJA. Ne vidim da ga trenutno išta sprječava da završi ovu školu.

GĐA. MULLER. Pa to je sve do čega mi je stalo. Sve ostalo mi je u redu.

SESTRA ALOJZIJA. Sumnjam u to.

GĐA MULLER. Isprobajte me.

SESTRA ALOJZIJA. Zabrinuta sam vezom između Oca Flynnna i vašeg sina.

GĐA. MULLER. Čuj zabrinuti. Kako mislite zabrinuti?

SESTRA ALOJZIJA. Da možda nije ispravna.

GĐA. MULLER. Aha. Pa nitko nije savršen, zar ne? Moramo biti oprostivi.

SESTRA ALOJZIJA. Zabrinuta sam, iskreno, da se Otac Flynn možda silio na vašeg sina.

GĐA. MULLER. *Možda silio.*

SESTRA ALOJZIJA. Ne mogu biti sigurna.

GĐA. MULLER. Nema dokaza?

SESTRA ALOJZIJA. Ne.

GĐA. MULLER. Onda možda nije ništa?

SESTRA ALOJZIJA. Mislim da jeste nešto.

GĐA. MULLER. Pa ja radije ne bih na to tako gledala, ako vam to ne smeta.

SESTRA ALOJZIJA. Razumijem da je ovo teško čuti. Mislim da je Otac Flynn dao Donaldu misno vino.

GĐA. MULLER. Zašto bi to učinio?

SESTRA ALOJZIJA. Je li se Donald ponašao čudno?

GĐA. MULLER. Nije.

SESTRA ALOJZIJA. Ništa neuobičajeno?

GĐA. MULLER. Sav je svoj.

SESTRA ALOJZIJA. Dobro.

GĐA. MULLER. Gledajte, Sestro, ne želim nevolje, a mislim da ćete ih vi nanijeti.

SESTRA ALOJZIJA. Nisam sigurna da u potpunosti razumijete.

GĐA. MULLER. Mislim da razumijem o kakvim stvarima govorite. Ali ne želim ulaziti u to.

SESTRA ALOJZIJA. Kako, molim?

GĐA. MULLER. Nije da se ne slažem s vama, ali ako pričamo o nečemu između tog svećenika i mog sina, tome nije moj sin kriv.

SESTRA ALOJZIJA. Nisam ni rekla da jest.

GĐA. MULLER. On je samo dječak.

SESTRA ALOJZIJA. Znam.

GĐA. MULLER. Dvanaest mu je godina. Ako bi se ikoga trebalo kriviti, trebalo bi muškarca, a ne dječaka.

SESTRA ALOJZIJA. Slažem se s vama u potpunosti.

GĐA. MULLER. Slažete se sa mnom ali ja sjedim u ravnateljevom uredu i pričam o svom sinu. Zašto nije svećenik ovdje, ako me razumijete i oprostite što to kažem.

SESTRA ALOJZIJA. Vi ste ovdje jer sam zabrinuta za Donaldovu dobrobit.

GĐA. MULLER. A mislite da ja nisam?

SESTRA ALOJZIJA. Naravno da jeste.

GĐA. MULLER. Da vas pitam nešto. Stvarno vjerujete da je onaj svećenik dao Donaldu vino?

SESTRA ALOJZIJA. Vjerujem.

GĐA. MULLER. Kako je onda moj sin izbačen s oltara umjesto čovjeka koji mu ga je dao?

SESTRA ALOJZIJA. Dječaka su uhvatili, čovjeka nisu.

GĐA. MULLER. Kako svećenika nisu izbacili iz reda?

SESTRA ALOJZIJA. Odrastao je čovjek, obrazovan. I zna što je na kocki. Takvog čovjeka nije lako slomiti.

GĐA. MULLER. Pa mojem sinu date krivnju za sve. Nije vam problem da se mog sina krivi i kažnjava. To je lako. A znate zašto?

SESTRA ALOJZIJA. Možda da mi dopustite pričati. Mislim da se uzrujavate.

GĐA. MULLER. Zato što je tako kako jest. Vi tek sad otkrivajte to, ali tako je kako je i bilo je oduvijek, Sestro. Ne možete ići protiv čovjeka u halji i pobijediti, Sestro. On ima viši položaj.

SESTRA ALOJZIJA. I ima vašeg sina.

GĐA. MULLER. Nek' ga ima onda.

SESTRA ALOJZIJA. Molim?

GĐA. MULLER. Samo do lipnja.

SESTRA ALOJZIJA. Jeste li vi svjesni što govorite?

GĐA. MULLER. Više nego vi.

SESTRA ALOJZIJA. Vjerujem da ovaj čovjek stvara ili je već stvorio neprikladnu vezu s vašim sinom.

GĐA. MULLER. Ja za to ne znam.

SESTRA ALOJZIJA. Ja znam da sam u pravu.

GĐA. MULLER. Zašto morate biti toliko sigurni u tako nešto kad i ne morate? Molim vas, Sestro. Borite se s ovim svećenikom za neku pravdu, i sada hoćete mog sina uvući u to. Mom sinu ne trebaju dodatne poteškoće. Pustite ga sad i to radite kada napusti ovo mjesto u lipnju. Zna on kako će. Naučila sam ga.

SESTRA ALOJZIJA. Kakva ste vi to majka?

GĐA. MULLER. Oprostite, ali ne znate dovoljno o životu da mi to kažete, Sestro.

SESTRA ALOJZIJA. Znam dovoljno.

GĐA. MULLER. Možda znate pravila, ali to nije dosta.

SESTRA ALOJZIJA. Znam što neću prihvaćati!

GĐA. MULLER. Prihvaćate ono što morate, i radite s tim. Za takvu istinu ja znam. Oprostite što sam oštroumna, ali vi ste ovdje u ovoj prostoriji...

SESTRA ALOJZIJA. Taj čovjek je u mojoj školi.

GĐA. MULLER. Pa mora biti negdje, i možda čini i nešto dobra. Jeste li o tome razmišljali?

SESTRA ALOJZIJA. Vreba dječake.

GĐA. MULLER. Pa možda neki dječaci žele da ih se vreba. Možda ne znate da je moj sin... takav. Zato ga je otac tukao. Ne zbog vina. Istukao je Donalda zbog onog što jest.

SESTRA ALOJZIJA. Što mi točno govorite?

GĐA. MULLER. Ja sam mu majka. Govorim o njegovoj prirodi sad, ne o nečemu što je napravio. Ne možete dijete držati odgovornim zbog toga kakvog ga je Bog stvorio.

SESTRA ALOJZIJA. Slušajte me dobro, gđo. Muller. Samo me zanimaju njegovi postupci. Nema koristi da se raspravljamo o djetetovoj sklonosti. Dovoljno mi je teško dokazati čovjekova djela. Ovo se ne tiče toga kakav je dječak, već kakav je taj čovjek. O čovjeku se radi.

GĐA. MULLER. Ali tu je i dječakova priroda.

SESTRA ALOJZIJA. Nemojmo se baviti time.

GĐA. MULLER. Ma zaboravite onda. Tjerate ljude da govore ovakve stvari naglas. Stvari su takve kakve jesu i ako možete, ostavite ih na miru. Moj sin je došao u ovu školu jer bi ga ubili u državnoj školi. Imali

smo sreće ovdje ga dovesti zadnju godinu. Otac ga ne voli. Dođe ovdje, djeca ga ne vole. Jedan je čovjek dobar prema njemu. Ovaj svećenik. Pruži ruku dječaku. Je li čovjek ima svoje razloge? Ima. Svi imaju svoje razloge. Vi imate svoje. Ali hoću li pitati čovjeka zašto je dobar prema mom sinu? Ne. Ne zanima me. Moj sin treba nekog čovjeka da se brine za njega i da ga provuče do mjesta na koje želi ići. I hvala Bogu da ovaj obrazovani muškarac s malo dobrote u sebi želi to napraviti.

SESTRA ALOJZIJA. Ovo neće ići.

GĐA. MULLER. Samo je do lipnja. Nekad stvari nisu crno-bijele.

SESTRA ALOJZIJA. A nekada jesu. Izbacit ću vam sina iz ove škole. Ne zavaravajte se.

GĐA. MULLER. A zašto bi to napravili? Ako ništa nije počelo od njega?

SESTRA ALOJZIJA. Jer ću zaustaviti ovo kako god morala.

GĐA. MULLER. Povrijedili biste mog sina da dobijete što hoćete?

SESTRA ALOJZIJA. Ovo ne završava s vašim sinom. Bit će drugih, ako ih već nema.

GĐA. MULLER. Onda izbacite svećenika.

SESTRA ALOJZIJA. Točno to pokušavam i napraviti.

GĐA. MULLER. Pa što onda hoćete od mene? *(Pauza.)*

SESTRA ALOJZIJA. Ništa. Kako se ispostavi. Nadala sam se da ćete možda znati nešto što bi mi moglo pomoći, ali čini se da ne znate.

GĐA. MULLER. Samo ne miješajte mog sina u ovo. Moj bi muž ubio to dijete zbog ovakve stvari.

SESTRA ALOJZIJA. Pokušat ću. (*Gđa. Muller ustane.*)

GĐA. MULLER. Ne znam, Sestro. Vi možda mislite da činite dobro, ali svijet je surovo mjesto. Nisam sigurna da smo vi i ja na istoj strani. Ja ću stajati uz mog sina i uz one koji su dobri prema mom sinu. Bilo bi lijepo i vas vidjeti tu. Bilo mi je drago, Sestro. Dobro vam jutro. (*Ode, ostavi vrata iza sebe otvorena. Sestra Alojzija je potresena. Nakon trenutka, Otac Flynn se pojavi pred vratima. Kontrolira svoj bijes.*)

FLYNN. Mogu li ući?

SESTRA ALOJZIJA. Trebamo treću osobu.

FLYNN. Što je Donaldova majka radila ovdje?

SESTRA ALOJZIJA. Imali smo razgovor.

FLYNN. O čemu?

SESTRA ALOJZIJA. Treća osoba bi stvarno bila potrebna, Oče.

FLYNN. Ne, Sestro. Nema treće osobe. Vi i ja trebamo razgovarati. (*Uđe i zalupi vrata za sobom. Suočava se.*) Morate prestati s ovom kampanjom protiv mene!

SESTRA ALOJZIJA. Možete ju zaustaviti kadgod hoćete.

FLYNN. Kako?

SESTRA ALOJZIJA. Priznajte i dajte otkaz.

FLYNN. Pokušavate mi uništiti ugled! Ali sve će to rezultirati vašim otkazom, a ne mojim!

SESTRA ALOJZIJA. Što vi radite u ovoj školi?

FLYNN. Pokušavam činiti dobro!

SESTRA ALOJZIJA. Ili što više, što radite među svećenicima?

FLYNN. Vi vlastoručno nazadujete ovu školu i ovu župu!

SESTRA ALOJZIJA. Od čega?

FLYNN. Od napredna obrazovanja i gostoljubive crkve.

SESTRA ALOJZIJA. Nećete me omesti, Oče Flynn. Nije ovo o mom ponašanju, već o vašem.

FLYNN. Ovo je o vašim neutemeljenim sumnjama.

SESTRA ALOJZIJA. To je točno. Imam sumnje.

FLYNN. Znate što nikako nisam shvatio u svemu ovome? Zašto sumnjate u mene? Što sam učinio?

SESTRA ALOJZIJA. Dali ste onom dječaku da pije vino. I pustili ste da njega okrive.

FLYNN. To apsolutno nije istina! Jeste li pričali s g. McGinnom?

SESTRA ALOJZIJA. McGinn samo zna da je dječak popio vino. Ne zna kako je došlo do toga.

FLYNN. Je li mu majka išta imala nadodati na to?

SESTRA ALOJZIJA. Ne.

FLYNN. Znači to je to. Nema ničega.

SESTRA ALOJZIJA. Nisam zadovoljna.

FLYNN. Pa ako niste zadovoljni, pitajte dječaka!

SESTRA ALOJZIJA. Ne, štitio bi vas. To već i radi.

FLYNN. O, a zašto bi to radio?

SESTRA ALOJZIJA. Zato što ste ga vi zaveli.

FLYNN. Vi niste normalni! Utuvili ste si u glavu da sam iskvario ovo dijete dajući mu vino, i ništa što ja kažem neće to promijeniti.

SESTRA ALOJZIJA. Tako je.

FLYNN. Ali ispravite me ako griješim. Ovo ništa nije vezano za vino. Ni prije ovog incidenta mi niste vjerovali! Vi ste upozorili Sestru James da me drži na oku, niste li?

SESTRA ALOJZIJA. To je istina.

FLYNN. Znači priznajete!

SESTRA ALOJZIJA. Svakako.

FLYNN. Zašto?

SESTRA ALOJZIJA. Poznajem ljude.

FLYNN. To nije dovoljno!

SESTRA ALOJZIJA. Neće ni trebati biti.

FLYNN. Kako to?

SESTRA ALOJZIJA. Reći ćete vi meni što ste napravili.

FLYNN. O, hoću li?

SESTRA ALOJZIJA. Da.

FLYNN. Ja vam nisam jedan od vaših neposlušnih dječaka, znate. Sestra James je uvjerena da sam nevin.

SESTRA ALOJZIJA. Dakle pričali ste sa Sestrom James? Pa naravno da ste pričali sa Sestrom James.

FLYNN. Jeste li znali da Donalda otac tuče?

SESTRA ALOJZIJA. Jesam.

FLYNN. I zar ne bi to mogao biti razlog čudnog ponašanja koje je Sestra James primijetila kod dječaka?

SESTRA ALOJZIJA. Mogao bi.

FLYNN. Pa što je onda? Što? Što ste čuli, što ste vidjeli da vas je toliko čvrsto uvjerilo?

SESTRA ALOJZIJA. Zašto je to bitno?

FLYNN. Želim znati.

SESTRA ALOJZIJA. Na prvi dan školske godine, vidjela sam kako ste dodirnuli Williamu Londonu ruku. I vidjela sam kako se on lecnuo.

FLYNN. To je sve?

SESTRA ALOJZIJA. To je bilo sve.

FLYNN. To nije ništa. *(Počne pisati u svoju bilježnicu.)*

SESTRA ALOJZIJA. Što sada pišete?

FLYNN. Ne ostavljajte mi izbora. Zapisujem što govorite. Kad se previše usplahirim zaboravim detalje razgovora, a ovo može biti bitno. Kada budem razgovarao s monsinjorom i kad mu objasnim zašto vas treba ukloniti s mjesta ravnatelja ove škole.

SESTRA ALOJZIJA. Jutros, prije nego što sam razgovarala s gđom. Muller, preuzela sam mjeru opreza i nazvala vašu prošlu župu.

FLYNN. Što je rekao?

SESTRA ALOJZIJA. Tko?

FLYNN. Župnik?

SESTRA ALOJZIJA. Nisam pričala sa župnikom. Pričala sam s časnom sestrom.

FLYNN. Trebali ste pričati sa župnikom.

SESTRA ALOJZIJA. Pričala sam sa sestrom.

FLYNN. To nije ispravan put za vas, Sestro! Crkva je vrlo jasna. Trebali ste ići župniku.

SESTRA ALOJZIJA. Zašto? Imate sporazum, vi i on? Oče Flynn, imate povijest.

FLYNN. Nemate vi pravo preturati po mojoj prošlosti!

SESTRA ALOJZIJA. Ovo vam je treća župa u pet godina.

FLYNN. Nazovite župnika i pitajte ga zašto sam otišao. Razlog je sasvim bezazlen.

SESTRA ALOJZIJA. Neću zvati župnika.

FLYNN. Ja sam dobar svećenik! I ništa u mom dosjeu ne bi vam kazalo drugačije.

SESTRA ALOJZIJA. Vrebat ćete još jedno dijete i još jedno, dok vas se ne zaustavi.

FLYNN. S kojom ste časnom sestrom pričali?

SESTRA ALOJZIJA. Neću vam reći.

FLYNN. Nisam dirnuo dijete.

SESTRE ALOJZIJA. Jeste.

FLYNN. Nemate nikakav dokaz ni za šta.

SESTRA ALOJZIJA. Ali imam svoju sigurnost, i naoružana njome otići ću do vaše prošle župe, i do one prije ako treba. Naći ću roditelja, Oče Flynn! Vjerujte da hoću. Roditelja koji vjerojatno ne zna da još uvijek radite s djecom! I kada to napravim, bit ćete razotkriveni. Možda i napadnuti, metaforički ili drugačije.

FLYNN. Nemate pravo reagirati na svoju ruku! Vi ste član religijskog reda. Zavjetovali ste se, jedan od zavjeta vam je poslušnost! Odgovarate nama! Nemate pravo kročiti van Crkve!

SESTRA ALOJZIJA. Kročit ću van Crkve ako to trebam napraviti, makar se vrata zalupila za mnom! Učinit ću ono što treba, Oče, makar gorila u Paklu! Shvatite to, ili ćete se prevariti u mene. Sad, jeste li dali Donaldu Mulleru vino?

FLYNN. Vi nikad niste učinili ništa pogrešno?

SESTRA ALOJZIJA. Jesam.

FLYNN. Smrtni grijeh?

SESTRA ALOJZIJA. Jesam.

FLYNN. I?

SESTRA ALOJZIJA. Ispovjedila sam ga! Jeste li dali Donaldu Mulleru vino?

FLYNN. Što god sam ja napravio, ostavio sam u rukama svog ispovjednika. Kao i vi! Isti smo!

SESTRA ALOJZIJA. Nismo isti! Pas koji grize je pas koji grize! Ja ne opravdam to što sam zgriješila. Priznajem to i snosim posljedice. Jeste li dali Donaldu Mulleru vino?

FLYNN. Ne.

SESTRA ALOJZIJA. Mentalna rezerviranost?

FLYNN. Ne.

SESTRA ALOJZIJA. Lažete. U redu onda. Ako nećete napustiti moj ured, ja ću. I kad krenem, neću stati. (*Ode do vrata. Odjednom, glas mu dobije novi ton.*)

FLYNN. Čekajte!

SESTRA ALOJZIJA. Zatražit ćete premještaj iz ove župe. Uzet ćete bolovanje dok se ne odobri.

FLYNN. I radit ću što, za ime Božje? Život mi je ovdje.

SESTRA ALOJZIJA. Nemojte.

FLYNN. Molim vas! Jesmo li ljudi? Jesam li ja osoba od krvi i mesa kao i vi? Ili smo samo ideje i uvjerenja. Ne mogu reći sve. Razumijete? Ima stvari koje ne mogu reći. Čak iako ne možete zamisliti objašnjenje, Sestro, sjetite se da postoje okolnosti van vašeg znanja. Čak iako osjećate uvjerenje, ono je emocija, a ne činjenica. U duhu milosrđa, ja vas molim. U ime svog životnog rada. Morate se ponašati odgovorno. Stavljam sebe u vaše ruke.

SESTRA ALOJZIJA. Ne želim vas.

FLYNN. Moj ugled je na kocki.

SESTRA ALOJZIJA. Moći ćete sačuvati svoj ugled.

FLYNN. Ako kažete ovakve stvari, neću moći raditi svoj posao u zajednici.

SESTRA ALOJZIJA. Vaš posao u zajednici i treba zaustaviti.

FLYNN. Ne biste mi ništa ostavili.

SESTRA ALOJZIJA. To nije istina. Donald Muller je taj koji ništa nema, a vi ste to iskoristili.

FLYNN. Nisam ništa pogrešno učinio. Stalo mi je jako do tog dječaka.

SESTRA ALOJZIJA. Zato što mu se nasmiješite i suosjećate sa njim, i pričate s njim kao da ste isti?

FLYNN. To je dijete trebalo prijatelja.

SESTRA ALOJZIJA. Vi ste varalica. Taj topao osjećaj koji ste iskusili kada vas je taj dečko pogledao s povjerenjem nije bio osjećaj blaženosti. To može dobiti svaka pijanica kad se opije rumom. Sramota ste za kragnu. Jedini razlog zašto već niste izbačeni iz Crkve je što vam je zanimanje deficitarno.

FLYNN. Borit ću se protiv vas.

SESTRA ALOJZIJA. Izgubit ćete.

FLYNN. Ne možete to znati.

SESTRA ALOJZIJA. Znam.

FLYNN. Gdje vam je suosjećanje?

SESTRA ALOJZIJA. Daleko od vas. Ostanite ovdje. Dođite k sebi. Možete koristiti i telefon ako hoćete. Dobar vam dan, Oče. Nemam suosjećanja za vas. Znam da ste operirani od istinskog pokajanja. *(Pođe. Pauza.)* I odrežite nokte. *(Ode, zatvori vrata za sobom. Nakon nekog vremena, on uzme telefon i poziva.)*

FLYNN. Da. Ovdje Otac Brendan Flynn iz župe Sv. Nikole. Moram zakazati sastanak sa biskupom. *(Svjetla iščeznu.)*

DEVET

Svjetla se upale na Sestru Alojziju kako ulazi u vrt. Sunčan je dan. Sjeda na klupu. Sestra James uđe.

SESTRA ALOJZIJA. Kako vam je brat?

SESTRA JAMES. Bolje. Puno bolje.

SESTRA ALOJZIJA. Drago mi je. Molila sam za njega.

SESTRA JAMES. Bilo je dobro udaljiti se. Trebala sam vidjeti obitelj. Predugo je prošlo.

SESTRA ALOJZIJA. Onda mi je drago da jeste.

SESTRA JAMES. I Otac Flynn je otišao.

SESTRA ALOJZIJA. Da.

SESTRA JAMES. Gdje?

SESTRA ALOJZIJA. U Sv. Jeronima.

SESTRA JAMES. Znači uspjeli ste. Istjerali ste ga.

SESTRA ALOJZIJA. Da.

SESTRA JAMES. Donald Muller je utučen jer ga više nema.

SESTRA ALOJZIJA. Što ćete. Još samo do lipnja.

SESTRA JAMES. Ja ne smatram da je Otac Flynn učinio išta loše.

SESTRA ALOJZIJA. Ne? Uvjerio vas je?

SESTRA JAMES. Da, jeste.

SESTRA ALOJZIJA. Hmm.

SESTRA JAMES. Jeste li ikad dokazali?

SESTRA ALOJZIJA. Što to?

SESTRA JAMES. Da je se uplitao s Donaldom Mullerom?

SESTRA ALOJZIJA. Jesam li kome to dokazala?

SESTRA JAMES. Bilo kome osim sebi?

SESTRA ALOJZIJA. Ne.

SESTRA JAMES. Ali bili ste sigurni.

SESTRA ALOJZIJA. Da.

SESTRA JAMES. Voljela bih da sam kao vi.

SESTRA ALOJZIJA. Zašto?

SESTRA JAMES. Jer više ne mogu spavati noćima. Sve se čini toliko nesigurnim.

SESTRA ALOJZIJA. Možda ne bismo ni trebali mirno spavati. Postavili su Oca Flynnna kao župnika Sv. Jeronima.

SESTRA JAMES. Tko?

SESTRA ALOJZIJA. Biskup je postavio Oca Flynnna kao župnika Crkve i Škole Sv. Jeronima. To je promaknuće.

SESTRA JAMES. Niste im rekli?

SESTRA ALOJZIJA. Rekla sam našem dobrom Monsinjoru Benediktu. Prošla sam kroz vrt i rekla mu. Nije vjerovao da je to istina.

SESTRA JAMES. Zašto je onda Otac Flynn otišao? Što ste mu rekli da ga natjerate da ode?

SESTRA ALOJZIJA. Da sam pozvala časnu sestru iz njegove prošle župe. Da sam otkrila njegovu povijest prekršaja.

SESTRA JAMES. Znači dokazali ste!

SESTRA ALOJZIJA. Lagala sam. Nisam obavila nikakav poziv.

SESTRA JAMES. Lagali ste?

SESTRA ALOJZIJA. Da. Ali ako nije imao takvu povijest, laž ne bi ni upalila. Njegova ostavka bila je priznanje. Bio je što sam i mislila da jest. I više ga nema.

SESTRA JAMES. Ne mogu vjerovati da ste lagali.

SESTRA ALOJZIJA. Kada pokušavate razotkriti pogrješna djela, udaljavate se od Boga. Naravno da postoji cijena.

SESTRA JAMES. Razumijem. Znači sada je u drugoj školi.

SESTRA ALOJZIJA. Da. O, Sestro James!

SESTRA JAMES. Što je bilo, Sestro?

SESTRA ALOJZIJA. Sumnjam! Imam takve sumnje! *(Sestra Alojzija se pogne preplavljena emocijama. Sestra James ju tješi. Svjetla se ugase.)*

KRAJ

REKVIZITI

Dnevnik, nalivpero

Maramica

Zviždaljka, košarkaška lopta

Ružin grm, juta, malč

Crni šal

Čajnik, dvije šalice

Ručni sat

Posuda šećera, hvataljka

Mala bilježnica, kemijska olovka

Bilježnica

Molitvenik

Slušalica, radio tranzistor

ZVUČNI EFEKTI

Kucanj na vratima

Vjetar

Zvonjava telefona

Gakanje vrane

Preveo Bruno Kordić

Prijevod dovršen u veljači 2023.